

1976

40 lat

**ODDZIAŁU PTTK
PRZY KLUBIE
INSPEKTORATU WSPARCIA
SIĘ ZBROJNYCH
W BYDGOSZCZY**

2016

BYDGOSZCZ 2017 r.

Historię Oddziału PTTK opracowali:

Tekst

płk w st. spocz. Edward Kozanowski

Korekta i recenzja

Lech Boczkowski

Opracowanie komputerowe i graficzne

Edyta Bartłomiejczak, Katarzyna Wiśniewska, Jarosław Domiński

Redakcja i skład komputerowy

Jarosław Domiński

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. 40 LAT ODDZIAŁU WOJSKOWEGO PTTK 1976 - 2016.....	5
1. Początki działalności 1947 - 1976.....	5
2. Powołanie Wojskowego Oddziału PTTK 1976 - 1991	6
3. Uzyskanie osobowości prawnej 1991 - 2011.....	9
4. Zmiana nazwy Oddziału PTTK 2012 - 2016.....	15
III. ZAKOŃCZENIE – PODSUMOWANIE.....	18
IV. KLUBY I KOŁA W 40-LECIU ODDZIAŁU	19
1. KLUB TURYSTKI MOTOROWEJ „AZYMUT”	20
2. WOJSKOWY KLUB ŻEGLARSKI „PASAT”	22
3. KLUB TURYSTYKI KOLARSKIEJ „RAMA-76”	25
4. KLUB KRAJOZNAWCZY „WĘDROWIEC”	28
5. KLUB TURYSTYKI KAJAOWEJ „ARKA-V”	31
6. KLUB NARCIARSKI „SKIPOW”	34
7. BYDGOSKI KLUB BIEGÓW NA ORIENTACJĘ.....	37
8. KLUB PŁETWONURKÓW „PERKOZ-PRO”	38
9. KLUB TURYSTYKI GÓRSKIEJ „KORONA”	41
10. KLUB TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ „EUROPEJCZYK”	43
11. KOŁO „TWAT” Towarzystwo Wzajemnej Adoracji Turystycznej.....	44
12. KLUB TURYSTYKI AKTYWNEJ „POJEZIERZE” BRODNICA	46
13. KLUB TURYSTYKI PIESZEJ „HORYZONT” SOLEC KUJAWSKI	48
14. KLUB SPORTÓW WODNYCH „BRDYUJŚCIE”.....	50
15. KLUB TURYSTYKI LOTNICZEJ „IKAR”	51
16. KOŁO PTTK NR 11 INOWROCŁAW	53
17. POZOSTAŁE KLUBY I KOŁA BĘDĄCE CZASOWO W STRUKTURACH ODDZIAŁU	55
18. GRUPA ZNAKARSKA	57
V. TABELI I WYKAZY – ZAŁĄCZNIKI	60

WSTĘP

Zorganizowany ruch turystyczny w wojsku po II Wojnie Światowej ma swój początek w 1956 r. Działające w PRL-u od 1950 r. Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze (PTTK), powstałe z połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (PTT) i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (PTK), rozszerzało swoją działalność. Z powodzeniem i sukcesem PTTK angażowało coraz liczniejszą rzeszę ludzi, którzy aktywność poznawczą i ruchową realizowali poprzez turystykę i krajoznawstwo. Zakładano koła i kluby PTTK w miastach, zakładach pracy, rozbudowywano bazę noclegową, powstawały nowe obiekty turystyczne. Jako pierwsza w kraju po wojnie – już w czerwcu 1949 r. powstaje na naszym terenie Stacja Wodna w Sokole Kuźnicy na rzece Brdzie.

Wojsko później Siły Zbrojne ze wzgl. na swoją specyfikę opornie włączyło się do tego procesu. Kadra zawodowa, pracownicy wojska i ich rodziny jako integralna część społeczeństwa uczestniczyli w różnych formach działalności turystyczno – krajoznawczej organizowanej przez cywilne oddziały PTTK, gdzie dość szybko stali się uznaną i docenianą kadrą. Konieczność zabezpieczenia czasu wolnego żołnierzom służby zasadniczej garnizonu bydgoskiego była także argumentem na organizację imprez dla szeroko pojętego środowiska wojskowego. 20 września 1957 r. grupa 16 entuzjastów turystyki i krajoznawstwa powołała do życia na bazie Wojskowego Klubu Sportowego „Zawisza” – Sekcję turystyczną, a 15.10.1957 r. przy Bydgoskim Okręgowym Klubie Oficerskim (OKO) – powstaje Wojskowe Koło PTTK na którego czele staje – pasjonat turystyki kol. ppłk Edmund Majewski – działając w Oddziale Miejskim PTTK – Bydgoszcz. Tak więc w bieżącym 2017 r. mija 60 lat od tamtych historycznych wydarzeń. W tym czasie można wyróżnić następujące etapy rozwoju i przeobrażania się struktur PTTK w wojsku i jego instytucjach.

1. Lata 1957 – 1976 – działalność w kole PTTK i sekcjach tematycznych przy OKO Bydgoszcz.
2. Lata 1976 – 1991 – działalność w strukturach Oddziału PTTK przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego (bez osobowości prawnej).
3. Lata 1991 – 2012 – działalność Oddziału PTTK przy Klubie POW jako samodzielnej, posiadającej osobowość prawną jednostki organizacyjnej PTTK.
4. Lata 2012 – 2017 – działalność Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ.

W ciągu tych 60 lat zorganizowanego ruchu turystycznego w wojsku i 40 lat funkcjonowania Wojskowego Oddziału PTTK w Bydgoszczy następowały różne zmiany strukturalno – organizacyjne. Rytm pracy i program działalności Oddziału PTTK klubów i kół w nim zrzeszonych nakreślały kolejne konferencje, zjazdy sprawozdawczo – wyborcze, było ich dziesięć. XI Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy Oddziału PTTK i podsumowanie jubileuszu 40 – lecia naszego Oddziału odbędzie się w dniu 08.04.2017 roku.

Z tej okazji oddajemy w Wasze ręce koleżanki i koledzy skromne opracowanie - Historię Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ. Opracowanie to powstało głównie w oparciu o referaty sprawozdawczo – wyborcze z kolejnych konferencji i zjazdów oraz opracowań historii poszczególnych kół i klubów, funkcjonujących i działających w strukturach naszego Oddziału. Historię i tradycję tworzą ludzie aktywni, kreatywni i do nich skierowane jest to opracowanie. Zdajemy sobie sprawę z niedostateczności tej historii, na pewno pominieliśmy kogoś, zapomnieliśmy o dorobku i osiągnięciach naszych członków którzy odeszli – za to przepraszamy i prosimy o wybaczenie. Wasze istotne, ważne przypomnienia i uwagi niewątpliwie wzbogacą i znajdą swoje miejsce w kolejnych wydaniach coraz dłuższej historii Oddziału.

Edward Kozanowski

I. 40 LAT ODDZIAŁU PTTK PRZY KLUBIE INSPEKTORATU WSPARCIA SIŁ ZBROJNYCH W BYDGOSZCZY 1976 –2016 r.

1. POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI PTTK NA TERENIE POMORSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO W LATACH 1947-1976

Bezpośrednio po zakończeniu II Wojny Światowej wraz z intensywną odbudową kraju, ze zniszczeń wojennych zaczął odradzać się ruch turystyczny. Miał on swoje bogate tradycje w działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (PTK), Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (PTT), które powstały w końcu XIX w. i swój rozkwit miały w okresie międzywojennym.

Już w 1946 powstały struktury PTK w Bydgoszczy, Grudziądzu, Toruniu i Włocławku – zaczęto organizować pierwsze imprezy, odbudowywać stacje wodne, tworzyć struktury turystyczno-krajoznawcze w większych miastach Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

Ruch turystyczny w wojsku miał znanych i cenionych działaczy i popularyzatorów krajoznawstwa (gen. Zbigniew Zaruski, itp.)

W roku 1950 z inicjatywy niektórych działaczy PTK i PTT oraz nakazie ówczesnych władz politycznych następuje połączenie tych dwóch Towarzystw w Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK), które miało za zadanie popularyzację turystyki, krajoznawstwa oraz aktywnego stylu życia.

W Pomorskim Okręgu Wojskowym pierwsze zorganizowane formy zrzeszenia się turystów w żołnierskich mundurach notujemy po 1956 r.

W garnizonach Bydgoszcz, Szczecin, Kołobrzeg, Grudziądz i Toruń zaczęły powstawać przy klubach i jednostkach wojskowych koła PTTK, będące początkowo w strukturach cywilnych. Ale już 20.09.1957 r. grupa żołnierzy zawodowych z instytucji i jednostek w Bydgoszczy zorganizowała na bazie Wojskowego Klubu Sportowego WKS „Zawisza” – Sekcję Turystyczną. I tak się wszystko zaczęło. Już 15.10.1957 r. działacze sekcji turystycznej postanowili przy Okręgowym Klubie Oficerskim OKO utworzyć Wojskowe Koło PTTK, spośród 16 członków założycieli wybrano Zarząd Koła, którego prezesem został zasłużony turysta kol. ppłk Edmund Majewski.

Dynamiczny rozwój koła, wzrost jego szeregów oraz organizowanie wielu ciekawych form wypoczynku i rekreacji – stawiało Koło PTTK przy OKO w rzędzie najlepszy kół WP.

Tylko w 1960 r. notowano wzrost liczby członków koła ze 141 do 235, jednocześnie powiększył się majątek koła o sprzęt i ekwipunek turystyczny. W 48 różnego rodzaju przedsięwzięciach turystycznych (wycieczki piesze, rajdy motorowe i kolarskie, spływy kajakowe) wzięło udział 1265 uczestników. Wiele imprez zorganizowało samo koło, jak np. I Ogólnopolski Rajd Motorowy „Przez pola bitew I Armii WP”. Wojskowi turyści z Bydgoszczy uczestniczyli także w rozmaitych imprezach centralnych np. „Ogólnopolskim Rajdzie w Górach Świętokrzyskich”, III Okręgowym Zlocie na Pałukach, itp.

W Kole PTTK przy OKO w 1960 r. działały 3 sekcje: motorowa, piesza, wodna. Szczególnie atrakcyjny program i różnorodność form proponowała sekcja motorowa, która w 1961 r. była organizatorem II Rajdu Motorowego „Przez Pola Chwały Oręża Polskiego”.

Następne lata funkcjonowania Koła – to działalność popularyzatorska i okrzepienie poszczególnych sekcji. W 1966 r. powstała sekcja żeglarska, która w ciągu roku skupia 72 członków i wyróżniła się bardzo prężną działalnością uczestnicząc w regatach i rejsach, zarówno własnych jak i środowiskowych. W 1969 r. powstała sekcja kolarska, która zrzeszała 20 aktywnych członków pod wodzą Krystyny Kałki. W 1970 r. na Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej dokonano podsumowania działalności Koła PTTK przy Okręgowym Klubie Oficerskim. Efekty były doskonałe – wykształciła się liczna grupa aktywistów zrzeszonych w 4 sekcjach (motorowej, krajoznawczej, żeglarskiej i kolarskiej). Koło korzystało z nowej bazy w Borównie k/Bydgoszczy, gdzie powstał Wojskowy Ośrodek Wypoczynkowy. Kołem kierował w tym czasie – prezes ppłk Zbigniew Krasucki. Kolejne lata to udział poszczególnych sekcji Koła nr 17 przy OKO w Bydgoszczy

---

w imprezach centralnych np. w Centralnym Rejsie Żeglarskim „Mazury 72”, gdzie załoga komandora sekcji żeglarskiej Jerzego Przepierskiego zajęła I miejsce w regatach o „Błękitną Wstęgę Mamr”. Podsumowanie swojej działalności, Koło Motorowe - najlepsze wojskowe koło PTTK w POW dokonało 17.02.1974 r. Koronną imprezą tego okresu był V Ogólnopolski Rajd Motorowy, w którym wzięło udział 220 uczestników. Do udanych, cieszących się dużą popularnością przedsięwzięć zaliczono: rajdy kolarskie dla dzieci i młodzieży, zloty turystów zmotoryzowanych, regaty żeglarskie, rajdy i wycieczki piesze.

2. POWOŁANIE WOJSKOWEGO ODDZIAŁU PTTK PRZY KLUBIE POMORSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO (POW) W BYDGOSZCZY LATA 1976-1991

Na podstawie porozumienia ZG PTTK z GZP LWP zaczęły powstawać Wojskowe Oddziały PTTK. 20-lecie działalności Wojskowego Koła PTTK przy Klubie POW zostało uwieńczone decyzją powołania Oddziału Wojskowego PTTK jako 8 Oddziału Wojskowego w Siłach Zbrojnych.

Zjazd założycielski odbył się 11.11.1976 r. w Klubie POW. Z ramienia Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Bydgoszczy zjazd obsługiwał wiceprezes kol. Antoni Gutowski. Na I posiedzeniu Zarządu odbytym w dniu Zjazdu wybrano z rekomendacji ZW PTTK prezesa – kol. ppłk. Benedykta Zielińskiego i przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Oddziału – kol. ppłk Feliksa Gałązkę. Ukonstytuowanie się Zarządu nastąpiło 09.12.1977 r. na Plenarnym Posiedzeniu Zarządu. Na tym spotkaniu ustalono, że posiedzenia Zarządu będą odbywać się co 2 miesiące. Przyjęto Uchwałę – dotychczasowe sekcje zostaną przemianowane na kluby specjalistyczne:

1. Klub Motorowy
2. Klub Żeglarski
3. Klub Krajoznawczy
4. Klub Kolarski

W pierwszym roku swojej działalności Zarząd Oddziału wspólnie z klubami zorganizował m.in.:

- Wiosenny Zlot Turystów Kolarzy w Lubostroniu (03.04.1977 r.), w którym brało udział – 110 kolarzy;
- VIII Okręgowy Rajd Kolarski do Samociążka (28-29.05.1977 r.) – 121 uczestników;
- kurs organizatorów turystyki, który ukończyło 36 uczestników;
- wycieczkę autokarową do NRD, w której wzięło udział 32 turystów;
- IX Okręgowy Zlot Turystów Zmotoryzowanych POW (03-04.09.1977 r.), w którym w kategorii samochodowej i motocyklowej wzięło udział 168 uczestników;
- VIII Regaty Żeglarskie o puchar kierownika Klubu POW i prezesa Oddziału PTTK (17-18.09.1977 r.) na torze regatowym Brdyujście, udział wzięło 168 żeglarzy na 71 jachtach z 10 klubów żeglarskich;
- I Zlot Turystów Kolarzy „Pożegnanie Lata” w Solcu Kujawskim 25.09.1977 r., w którym brało udział 91 kolarzy;
- zorganizowano także kurs na stopień żeglarza jachtowego i sternika (56 uczestników).

Kolejne lata to okres bardzo aktywnej działalności klubów oraz podległych kół PTTK w Grupie, Inowrocławiu i Bydgoszczy.

Począwszy od 1977 r. staraniem wielu osób i instytucji przystąpiono do budowy przystani – maryny przy ul. Witebskiej 4 nad Torem Regatowym. Dzięki życzliwości i pomocy Bydgoskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego, kierownictwa Klubu POW oraz zaangażowaniu Zarządu Oddziału PTTK w 1980 r. rozpoczęto budowę budynku klubowego, w 95% prace były wykonane w czynnie społecznym, głównie członków klubu Żeglarskiego „Pasat”.

Od 1979 r. Oddział i KŻ „Pasat” zaczęły organizować Centralne Rejsy Żeglarskie WP i PTTK. Pierwszy rejs „Wisła 79” zrealizowano przy ogromnej pomocy POW (wydzielono kuter KH-10 z obsługą, samochód z kuchnią polową – na postojach kucharz i wachta dyżurna przygotowywali smaczne obiady, laboratorium fotograficzne na bieżąco eksponowało fotokroniki. Rejs ten stał się początkiem przeszło 30-letniej tradycji organizacji Ogólnopolskich Centralnych Rejsów Żeglarskich PTTK i WP – ich zasięg i popularność ilustruje – tabela nr 5.

Lata 70-te to przede wszystkim okres intensyfikacji działalności Oddziału oraz powstawanie nowych kół i klubów. Pierwszą kadencję działalności podsumował Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy, w którym uczestniczyło 50 delegatów – Zjazd odbył się 09.02.1981 r.

Moment wręczenia wyróżnień za I kadencję. Od lewej ppłk J. Suwik, ppłk B. Zieliński – Prezes, ppłk M. Tołoczko, ówczesny Szef Oddziału Kultury ZP POW i ppłk Edward Kozanowski

Referat Sprawozdawczo-Wyborczy składa pierwszy Prezes Oddziału kol. Benedykt Zieliński przy stole prezydiálním siedzą od lewej: J. Suwik, E. Kozanowski, Wł. Lazarowicz, J. Dygasiewicz – przedstawiciele ZG PTTK

Z uwagi na skomplikowaną sytuację społeczną w kraju oraz zaangażowanie instytucji i jednostek wojskowych w ten proces – działalność Oddziału PTTK straciła swój dawny impet, zwolniła tempo i zakres działalności Zarządu i klubów i kół.

We wrześniu 1984 r. Oddział składał się z 4 klubów i 2 kół.

1. WKŻ „Pasat” – 119 członków,
2. WKM „Azymut” – 69 członków,
3. WKK „Rama 76” – 25 członków,
4. Klub Krajoznawczy – 48 członków,
5. WK PTTK Mątwy w Grupie k/Grudziądz – 50 członków,
6. WK JW. 1386

Zarząd Oddziału wybrany na llii Zjeździe 1985 r.

Siedzą od lewej: Wł. Lazarowicz – Sekretarz, Płk Grochowski, w środku Prezes B. Zielinski, J. Jeleński – Stoi pierwszy od prawej Jerzy Przepierski – Komandor WKŻ Pasat

W 1988 r. powstaje przy Oddziale Wojskowym Klub Narciarski „SKIPOW”. Jego celem jest działalność szkoleniowa poprzez organizację obozów (także młodzieżowych) z udziałem instruktorów PZN, jak również umożliwienie odbywania zorganizowanych wyjazdów na narty. Najczęściej odwiedzanymi miejscami są: „Kamieńczyk” na Szrenicy, Szczyrk, Pilsko, Harrachov, Rokytnice.

W tymże roku powstaje również Wojskowe Koło PTTK nr 13 „Iskra” przy WZL nr 2 w Bydgoszczy. Jest ono organizatorem wycieczek rowerowych, pieszych i autokarowych, a także imprez rekreacyjnych: festynów, biwaków, halowych turniejów sportowo – zabawowych, balów turysty.

W latach 80-tych Wojskowy Klub Żeglarski „Pasat” rozszerza swoją działalność, nawiązując współpracę z Jacht Klubem Marynarki Wojennej „Kotwica” z Gdyni i organizując sekcję morską. Jej przewodniczącym zostaje płk Jan Zawadziński. Okres po II Zjeździe Sprawozdawczo – Wyborczym Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie POW (19.01.1985 r.), to pasmo sukcesów i kontynuacji szeroko zakrojonej działalności pod wodzą ponownie wybranego na prezesa Benedykta Zielińskiego. Mimo olbrzymich problemów sprzętowych i finansowych (związanych z kryzysem gospodarczym w państwie), kluby działają i rozwijają się. Z czterech działających klubów, najprężniejszy jest WKŻ „Pasat” – bezkonkurencyjny w Bydgoszczy w szkoleniu na stopnie żeglarzy i sterników. Organizujący świetne rejsy i regaty. W bardzo trudnym dla kraju i turystyki okresie 18.02.1989 r. odbywa się IV Zjazd OW PTTK. Prezesem Oddziału wybrano płk Jana Smurę. Nie oglądając się na finansowe dotacje Oddział wychodzi z regionalnego zaścianka i organizuje imprezy o charakterze międzynarodowym i centralnym. Satisfakcjonujące były wysokie oceny jakie uzyskał Oddział od przedstawicieli Międzynarodowej Federacji Kajakowej ICF oraz PZK za organizację w latach 1991-1997 Międzynarodowych Splywów Kajakowych na Brdzie. Imprezy o charakterze centralnym to:

- VI Puchar Weteranów – Mistrzostwa Polski Weteranów w biegach na orientację Bydgoszcz 89 – 267 uczestników;
- XXX Centralny Zlot Przodowników Turystyki Motorowej Karwice 90 – 356 uczestników;
- VI Centralny Zlot Przodowników Turystyki Żeglarskiej;
- 4 Centralne Rejsy Żeglarskie WP;

Łącznie w imprezach ogólnopolskich i międzynarodowych uczestniczyło 1182 osoby. Niestabnym powodzeniem cieszyły się Złoty Aktywu Turystycznego Oddziału, integrujące i spajające kluby i koła w ramach Oddziału. Organizowano je kolejno w Samociążku – 89 r., Przyjezierzu - 90 r., Karwicach – 91 r., Głębokim – 92 r. Działalność nowego Zarządu przypada na szczególnie trudny okres, okres rewolucyjnych przemian w kraju, w PTTK oraz Wojsku Polskim, z którym Oddział związany jest

w nierozzerwalny sposób. PTTK uległo istotnemu przeobrażeniu, zmienił się statut, rozwiązane zostały Zarządy Wojewódzkie, a Oddziały musiały uzyskać osobowość prawną. Trudna sytuacja gospodarcza kraju powodowała, że restrukturyzowane Wojsko Polskie otrzymywało niewystarczające środki materiałowe, stąd szybko topniały źródła dofinansowania imprez turystycznych. Kończył się mecenat państwa i wojska nad Oddziałami Wojskowymi PTTK. Nastął czas przejęcia całkowitej odpowiedzialności organizacyjnej i finansowej na barki Oddziałów, które różnie sobie z tym problemem poradziły. W głównej mierze zależało to od życzliwości instytucji, jednostek przy których Oddziały działały oraz jakości i ilości kadry programowej.

3. UZYSKANIE PRZEZ ODDZIAŁ OSOBOWOŚCI PRAWNEJ – JAKO STOWARZYSZENIE O NAZWIE ODDZIAŁ PTTK PRZY KLUBIE POMORSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO LATA 1991-2011

05.11.1991 r. Oddział został zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim, otrzymał osobowość prawną i przyjął nazwę: Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy.

Początek lat 90-tych to okres intensywnej działalności Oddziału. Każdego roku zwiększała się ilość członków i sympatyków, osiągając liczbę ok. 500 osób. To również okres powstawania nowych klubów i powiększania majątku Oddziału. Jednocześnie Oddział poniósł bardzo bolesne straty z powodu śmierci: niezastąpionego, wieloletniego kierownika biura i sekretarza Oddziału Władysława Lazarowicza (IV. 1992 r.) oraz wielce zasłużonego działacza turystyki kajakowej – Jana Mieszy. W 1991 r. sekcja sportowa biegu na orientację Wojskowego Klubu Sportowego „Zawisza” została rozwiązana a jej członkowie zwrócili się do Oddziału PTTK przy Klubie POW o przyjęcie do stowarzyszenia.

Powstał Bydgoski Klub Biegów na Orientację, którego charakter pozostał sportowy – członkowie brali udział w prawie wszystkich zawodach ogólnopolskich w tej dyscyplinie. Zasłużeni działacze to m.in. Jan Woźniak, Ryszard Jakielaszek, rodzina Bzdawskich, Roman Rudziński, Zenon Byczkowski, Elżbieta Karwacka. Klub zanotował na swoim koncie liczne sukcesy sportowe, zorganizował wiele zawodów m.in.: Puchar Pomorza i Kujaw, Puchar Weteranów.

28.10.1993 r. w ramach Oddziału zaczął działać kolejny klub: Klub Turystyki Zagranicznej „Europejczyk”, organizujący wycieczki m.in. do Austrii, Słowacji, Czech, Hiszpanii, Włoch. W bardzo krótkim czasie klub rozwinął swoją działalność, powiększył swój skład i z końcem 1994 r. wyodrębnił się ze struktur Oddziału PTTK, przekształcając się w Wojskowe Stowarzyszenie Turystyki Zagranicznej „Europejczyk”.

Oddział PTTK przy pomocy członków klubu żeglarskiego i kajakowego rozbudował przystań w Brdziejściu – oddziałową własność – bazę sportów wodnych i zarazem warsztat remontowy dla żagliówek i kajaków.

Na mocy porozumienia z Bydgoskim Okręgowym Związkiem Żeglarskim głównym ośrodkiem żeglarstwa w okolicy Bydgoszczy stał się kierowanym przy Oddział PTTK ośrodek i przystań „Marina” w Pieczyskach koło Koronowa. W oparciu o nią odbywały się na Zalewie Koronowski cyklicznie imprezy regionalne i ogólnopolskie, często organizowane przez WKŻ „Pasat”. Od wielu lat cieszyły się powodzeniem i rozgłosem m.in. Regaty Żeglarskie o Puchar Kierownika Klub POW i Prezesa Oddziału PTTK, Mistrzostwa Okręgu w Klasie Turystycznej, Bydgoska Operacja Żagiel, czy Centralny Rejs Żeglarski Wojska Polskiego, Młodzieżowa Szkoła Turystyki – Obozy Żeglarskie na stopień żeglarza jachtowego. Po V Zjeździe Sprawozdawczo – Wyborczym Oddziału prezesami są kolejno: Jan Bytys, Zbigniew Zboiński, a następnie Edward Kozanowski, któremu Zarząd Oddziału powierzył stanowisko prezesa na początku 1994 r. To właśnie w tych trudnych latach Oddział PTTK przy Klubie POW rozwinął się, wypracował spory majątek i stał się najliczniejszym i najprężniej działającym Oddziałem PTTK w Bydgoszczy i województwie. Swoją wysoką pozycję w środowisku turystycznym zawdzięczał Oddział przede wszystkim wspieranym, długoletnim, zaangażowanym działaczom. Niebagatelną dla Oddziału była i jest wielka pomoc udzielana przez kolejnych kierowników Klubu POW (Augustyna Cieślę, Franciszka Ostropolskiego, Marka Trojana).

W 1996 r. Oddział PTTK zrzeszał następujące kluby i koła:

- WKŻ „Pasał” – komandor J. Przepierski;
- KN „SKIPOW” – prezes – J. Smura;
- KTA „ArkaV” – prezes E. Burzyński;
- Klub Krajoznawczy – prezes Cz. Tabaka, od 97 r. Ł. Toczek;
- KN „Azymut” – prezes Z. Zboiński – od 97 r. J. Bytys;
- BKB nO – prezes R. Jakielaszek;
- Koło PTTK nr 13 przy WZL II w Bydgoszczy – prezes P. Wiśniewski;
- Koło PTTK nr 11 w Inowrocławiu – prezes A. Wiśniewski,
- nadzór i pieczę merytoryczną – organizacyjną Oddział rozciągał także nad Kołem PTTK „Oseseł” w Grudziądzu i Kołem PTTK przy Klubie Garnizonowym w Toruniu.

Oddział w sumie skupiał 485 członków w 6 klubach i 2 kołach.

22 marca 1997 r. zwołany został VI Zjazd Sprawozdawczy – Wyborczy Oddziału PTTK przy Klubie POW, na którym w burzliwej dyskusji ścierały się 2 poglądy na działalność Oddziału. Duża część starej kadry optowała za utrzymaniem działalności jedynie statutowej – realizowanie zadań programowych – nie wchodzenie na pole działalności rynkowej. W mniejszości byli ci, którzy apelowali o umiejętne wtopienie się w założenia i wymogi gospodarki rynkowej. Argumentowali to faktem, iż Oddział będzie musiał wypracować środki na funkcjonowanie biura i opłatę księgową i dlatego musi po prostu zarabiać, gdyż nie można liczyć na dotację. Nakreślono zadania na kolejną kadencję w formie uchwały, w której szczególnie podkreślano na konieczność:

- popularyzacji turystyki wśród żołnierzy służby zasadniczej jednostek garnizonu bydgoskiego,
- pracy z młodzieżą, współpracy ze szkołami,
- popularyzacji zdobywania odznak turystyki kwalifikowanej,
- szkolenia przodowników i instruktorów, organizowanie kursów i szkoleń na org. Turystyki,
- wypracowanie produktów turystycznych, głównie przez kluby.

Prezesem Oddziału wybrano płk. rez. Edwarda Kozanowskiego, który w swym wystąpieniu zaznaczył, że ma świadomość, że Zarząd, którym będzie kierował – będzie wprowadzał Oddział w XXI wiek – wiek elektroniki i internetu oraz gospodarki rynkowej, że jest to problem przystosowania form działalności i przebudowy świadomości wielu członków. W trakcie tej kadencji wzrasta liczba klubów i kół. Zorganizowały się kluby:

- Klub Płetwonurków „Perkoz-Pro”, powołany przez działaczy dawnego klubu „PERKOZ” – prezesem klubu został wybrany Zbigniew Piątkowski, a pomagali mu Ryszard Remus i Zdzisław Kluszczyński oraz Marek Kowalczyk;
- Klub Turystyki Górskiej „Korona”, powołali go wraz z gronem kolegów Artur Gutowski i Andrzej Wesołowski, pracownicy Klubu POW;
- Klub Jeździecki „Ułan” – co prawda na krótko, bo założycielom nie starczyło uporczywości i pomysłu na jego rozwój.

Dołączyły do Oddziału:

- Koło PTTK „Kormoran”, przy JW. 3537 w Brodnicy z prezesem Jerzym Bollinem;
- Koło Turystyki Aktywnej „Pojezierze” w Brodnicy z prezesem Romanem Żołnowskim;
- Koło PTTK przy Klubie Garnizonowym w Bydgoszczy – prezes Andrzej Wawrzyniak.

Tak więc nasz Oddział na progu XXI wieku liczył ponad 600 członków w 8 klubach turystyki kwalifikowanej i 5 kołach. Dynamicznie i na skalę ogólnopolską działają:

- żeglarze, którzy kontynuowali Ogólnopolskie Rejsy Żeglarskie PTTK i WP (m.in. „Wisła 97”, „Pomorze 98”, „Koronowo 99”, „Mazury 2000”), organizowali popularne, znane w całej Polsce obozy żeglarskie w ramach Młodzieżowej Szkoły Turystyki (MST) w Pieczyskach nad Zalewem Koronowskim, regaty Toruń – Bydgoszcz, itp.
- narciarze pod kierownictwem Jana Smury zrzeszali ponad 200 członków. Organizowali obozy narciarskie, wyjazdy zagraniczne, szkolenia itp.
- płetwonurkowie, którzy przywrócili znane wcześniej sploty rz. Brdą, połączone z oczyszczeniem koryta rzeki ze śmieci i profesjonalnymi zawodami ekip.

Był to także okres zmian w kołach, gdzie pomału wygasiał naturalny sponsoring i urywały się źródła dochodów, co skutkowało spadkiem aktywności kół z KG Bydgoszcz, Koła „Kormoran” z Brodnicy i Koła PTTK nr 13 przy Zakładach Lotniczych nr 2 w Bydgoszczy.

Podsumowaniem tej kadencji był VII Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy, który odbył się 10.03.2001 r. – zgromadził ponad 100 delegatów. Dyskusja na Zjeździe skupiła się głównie na problemach rozluźnienia więzi Wojska Polskiego z Oddziałami PTTK – podejmowano tematy, w których dominował sentyment do wojska a jednocześnie żal, że wojsko nie dostrzega olbrzymich walorów wychowawczych a także szkoleniowych w turystyce kwalifikowanej, preferowanej przez Oddziały Wojskowe PTTK a szczególnie nasz.

Zarząd Oddziału działając w 25 osobowym składzie – był mało manewrowy i niezbyt dyspozycyjny, postulowano aby powrócić do 15 osobowego Zarządu.

19.09.2002 r. odszedł na wieczną wachtę komandor WKŻ „Pasat” – Jerzy Przepierski – postać sztandarowa, człowiek ikona – żegnało go 1000 jego fanów. Była to nieodżałowana strata dla PTTK i środowiska żeglarzy. Mimo apeli i usilnych zabiegów nie przybyło imprez sztandarowych o zasięgu ogólnopolskim. Jedynie WKŻ „Pasat” podjął trud organizacji imprezy o zasięgu międzynarodowym, w ramach akcji Powitania Unii Europejskiej na polskich wodach, będąc bezpośrednim wykonawcą 2 rejsów: Międzynarodowego Rejsu Żeglarskiego „Dookoła Serca Polski” w 2003 r. oraz Ogólnopolskiego Rejsu Żeglarskiego PTTK i WP „Iława 2003”, podczas którego odwiedziliśmy Kaliningrad. W rok po śmierci Jurka Przepierskiego klub podjął się realizacji Regat pamięci, które uzyskały aprobatę wszystkich klubów żeglarskich naszego regionu i stały się manifestacją żeglarstwa turystycznego jako formy aktywnego wypoczynku i stylu życia. Jednocześnie Klub Żeglarski „Pasat” zgłosił zamiar utworzenia Oddziału Żeglarskiego „Pasat” im. Komandora Jerzego Przepierskiego.

Klub Narciarski „SKIPOW” dalej był najliczniejszym klubem Oddziału, mimo poniesionych strat liczył ponad 130 członków i prowadził bardzo dynamiczną działalność szkoleniowo – turystyczną.

Klub Płetwonurków „Perkoz-Pro” poszerzył paletę swoich działań i oprócz spływu rz. Brdą „STER - Sport Turystyka Ekologia Regionu”, który stał się już markowym produktem turystycznym, organizował kursy na płetwonurka dające corocznie nowych adeptów płetwonurkowania. Doświadczeni nurkowie wyjeżdżali na nurkowania po Polsce i całym świecie. Członkowie klubu nurkowali w Egipcie, Meksyku, USA, Wyspach Galapagos i wielu innych wspaniałych nurkowiskach świata. Oprócz działalności nurkowej prowadzili działalność proekologiczną - sprząтали akwenty wodne oraz propagowali na spotkaniach z młodzieżą nurkowanie i aktywny styl życia.

Natomiast Kluby - Kajakowy „Arka V” i Motorowy „Azymut” przeszły przemiany pokoleniowe i szukały nowej formuły działalności. Kajakarze zaczęli realizować własne weekendowe wyjazdy na kolejne rzeki Polski a dłuższe wyjazdy na rzeki polskich kresów (Dniestr, Bug).

Skończyło swoją 1,5 roczną działalność Koło Turystyki Kajakowej „Topik”, działające przy JW. 1386 w Bydgoszczy, głównie za sprawą przeniesienia służbowego założyciela tego koła kpt. Jarosława Manowskiego.

Jednocześnie od początku 2005 r. przystąpiło do Oddziału Koło PTTK „TWAT” (Towarzystwo Wzajemnej Adoracji Turystycznej), działające dotychczas przy Oddziale „Szlak Brdy”. Członkowie tego koła wywodzą się głównie ze środowiska nauczycielskiego, przewodzą im Z. Cieślewicz i Z. Świdorski.

Na wyróżnienie zasługuje ofiarna działalność Romka Żołnowskiego – prezesa Koła Turystyki Aktywnej „Pojezierze” z Brodnicy, który ucywilizował zakole Drwęcy i w oparciu o ten teren skupił grono swoich współpracowników i organizował działalność imprezowo – turystyczną.

Na VIII Zjeździe Oddziału, który odbył się 02.04.2005 r. wybrano 15 osobowy Zarząd, 5 osobową Komisję Rewizyjną, 5 osobowy Sąd Koleżeński: prezesem ponownie wybrano Edwarda Koznowskiego.

Program na lata 2005 – 2009 przyjęto w formie uchwały, zawierającej 12 punktów do najważniejszych zadań zaliczono m.in.:

- wypracowanie atrakcyjnych i doskonale przygotowanych pod względem organizacyjnym i logistycznym produktów turystycznych;

- popularyzować zdobywanie odznak turystyki kwalifikowanej;
- wprzęgnięcie internetu do systemu informacji i popularyzacji turystyki i imprez organizowanych przez Oddział;
- działalność szkoleniową – zdobywać kwalifikacje instruktorskie i przodownicze przez członków klubów i kół;

W roku Jubileuszu 30-lecia Oddziału PTTK przy Klubie POW i 40 –lecia WKŻ PASAT, Oddział mógł się poszczycić wieloma sukcesami i osiągnięciami:

- wielokrotnie byliśmy uznani jako najliczniejszy i najlepszy Oddział PTTK w Wojsku Polskim,
- realizowaliśmy 2 Centralne Złoty Aktywu Turystyki WP („Borówno 93”, „Wieżyca – 2000”) i przyznano nam realizację CZAT- u w 2007 r. - „Mazury 2007”,
- dwukrotnie zostaliśmy wyróżnieni przez Marszałka woj. Kujawsko – Pomorskiego w 2004 r. i 2006 r.
- Ogólnopolskie Rejsy Żeglarskie PTTK i WP „Bałtyk 2003” i „Rugia 2005”, uznane zostały jako rejsy roku w Polsce, a za rejs „Bałtyk 2003” otrzymaliśmy nagrodę Eryka Pomorskiego.

Uczestnicy XXX Jubileuszowego Rejsu Żeglarskiego WP i PTTK „Wisła 2008”
W środku siedzi Fundator Sztandaru Oddziału kol. W. Łągiewski

IX Konferencja Sprawozdawczo – Wyborcza Oddziału oceniła działalność klubów i kół PTTK za lata 2005-2008. Były to lata nasilającego się kryzysu gospodarczego, który odcisnął swoje piętno także w turystyce, gdyż budżet MON został drastycznie zmniejszony w podziałce – zadania zlecone w dziale kultura i turystyka, z których to środków wspierana była działalność Oddziałów Wojskowych PTTK. Tu i ówdzie pojawiał się temat opłat za użytkowanie pomieszczeń i media przez WO PTTK. Na tle tego nieciekawego obrazu nasz Oddział radził sobie zupełnie dobrze, ze stanem osobowym ok 440 członków, co sytuowało nas na 2 miejscu w WP po Oddziale Marynarki Wojennej. Doskonale układała się współpraca z Kierownikiem Klubu POW ppłk. rez. Markiem Trojanem i jego zastępcą mjr. rez. Krzysztofem Chleboszem. W pełni rozumieli i wspierali naszą turystyczno – krajoznawczą działalność, którą realizowaliśmy w dziale środowiskowym klubu. W większości imprez udział brali: kadra WP i ich rodziny oraz pracownicy wojska z rodzinami, a także żołnierze rezerwy i służby zasadniczej. Uwzględniając nowe realia gospodarczo – finansowe dokonaliśmy poprawki w Statucie Oddziału, wprowadziliśmy paragraf 5 o treści „Oddział PTTK może prowadzić działalność gospodarczą w różnych formach organizacyjnych, z których dochód służy realizacji celów statutowych”. Rok 2009 ZG PTTK ogłosił rokiem dzieci i młodzieży – dla naszego Oddziału było to szczególne wyzwanie, gdyż udział tych środowisk w naszych przedsięwzięciach był dotychczas niezadawalający. Podjęliśmy w przeszłości szeroką akcję dotarcia i nawiązania kontaktów ze szkołami ponadpodstawowymi – wysyłając do przeszło 100 gimnazjów, liceów, techników w Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego pisma intencyjne, załączając płytę z Kanonem Krajoznawczym – podkreślając obustronne korzyści, płynące z faktu założenia i funkcjonowania Szkolnego Koła Krajoznawczo – Turystycznego. Niestety oddźwięk był znikomy, jedynie Technikum Ogrodnicze podjęło się utworzenia SKKT i nawiązania współpracy, w pozostałych przypadkach brak był jakiegokolwiek reakcji.

W latach 2007-2008 aktywnie włączyliśmy się w realizację programu unijnego „Turystyka Wspólna Sprawa” w oparciu o naszą bazę i organizację przeszkoliliśmy ponad 150 nowych członków na różnego rodzaju kursach, poczynając od:

- „Bezpieczeństwo w turystyce”,
- „Komercjalizacja produktu turystycznego”,
- „Rozwój turystyki w regionie”,
- „Obsługa klienta”,
- „Źródła finansowania projektów turystycznych”,
- „Animacja dzieci i młodzieży”,
- „Opieka nad osobami starszymi”,
- „Pierwsza pomoc przedmedyczna”,

Pozwoliło to nam także zarobić korzystając z podziałki – koszty ogólne. Był to okres dużej aktywności i pomyślności finansowej Oddziału. Jednym z głównych problemów i zadań, które postawił sobie Zarząd w kadencji 2005-2009 – było to poszukiwanie sposobów integracji członków naszego Oddziału, tzn. stworzenia warunków aby kolarze, żeglarze, kajakarze czy pływacze nie zajmowali się tylko sobą, swoją działalnością ale żeby także chcieli być krajoznawcami, narciarzami, góralami czy motorowcami. Bo tylko taka działalność zapewni frekwencję na imprezach oddziałowych a także uatrakcyjni i spowoduje, że nie będą one jednakowe – monotematyczne. Może to spowoduje przyróżnienie naszych znajomych, kolegów, sympatyków.

Do osiągnięć i sukcesów w działalności Zarządu tej kadencji zaliczyć należy:

- utrzymanie dobrej kondycji finansowej, poszukiwanie nowych źródeł dochodu (organizacja szkoleń, półkolonii, itp.),
- coraz lepsze wykorzystywanie internetu do popularyzacji programów i imprez organizowanych przez kluby i koła,
- próba wprowadzenia do programów imprez integracyjnych,
- podniesienie kwalifikacji i uprawnień naszych członków na kursach w programie „Turystyka Wspólna Sprawa”, kursach ISSO dla żeglarzy czy kursach na instruktorów Rekreacji Ruchowej (narciarze i kajakarze),
- zwiększenie ilości zdobywanych odznak krajoznawczych i turystyki kwalifikowanej
- wprowadzenie 2 oddziałowych odznak krajoznawczych, dzięki inicjatywie kol. Henryka Wicka:
  - „Szlakiem 8 parków krajobrazowych województwa kujawsko – pomorskiego” – 2 stopniowa,
  - „Bydgoszcz i okolice” – 3 stopniowa,
- aktywny udział Oddziału w tworzeniu Lokalnej Organizacji Turystycznej – nazwa „BYLOT” – jest naszego autorstwa,
- próba nawiązanie kontaktów ze szkołami Bydgoszczy i powiatu – przekazanie ponad 100 egzemplarzy „Kanonu Krajoznawczego” – utworzenie SKKT w Technikum Ogrodniczym,
- uzyskanie staraniem Oddziału w 2006 r. sztandaru i proporca (wykonał go honorowy członek Oddziału kol. Wiesław Łagiewski z Łodzi, który także zasponsorował go oraz Ryszard Grzegorzewski z Szamotuł wykonał drzewiec i głównię – obaj uczestnicy kilkunastu ORŻ PTTK i WP).

Kol. Edward Kozanowski – prezes Oddziału odczytuje akt nadania sztandaru Oddziałowi.
Od lewej stoją – pierwszy prezes płk rez. B. Zieliński, płk. rez. J. Smura, płk rez. Z. Zboiński

---

- nawiązanie dobrej współpracy z Urzędem Miejskim Bydgoszcz i Urzędem Marszałkowskim w Toruniu, które wsparły nas w kilku zadaniach zleconych a prezydent Bydgoszczy przyjął patronat nad 46 Centralnym Rajdem i Złotem Turystów Zmotoryzowanych PTTK „Borówno 2009”, który był olbrzymim sukcesem organizacyjnym Oddziału i KTM „Azymut”.

X Jubileuszowy Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy odbył się 16.03.2013 r. – podsumował kadencję 2009 – 2013. Ze smutkiem stwierdziliśmy, że w latach tych odeszli od nas na „wieczną wartę” oddani, bardzo zaangażowani i cenieni nasi działacze:

- Kol. Henryk Wick – prezes Klubu Turystyki Kolarskiej „Rama 76”, członek Zarządu Oddziału, przewodniczący Komisji Odznaczeń,
- Kol. Zofia Silska – wiceprezes KTK „Rama-76”, kochała dzieci, umiała z nimi rozmawiać i przyciągać do turystyki rowerowej, zaszczepiła w nich umiejętnie bakcyła turystyki i krajoznawstwa,
- Kol. Ryszard Skrzyński – jeden z założycieli WKŻ „Pasat”,
- Kol. Antoni Gutowski – ojciec Artura Gutowskiego – inicjator powołania naszego Oddziału,
- Kol. Benedykt Zieliński – pierwszy prezes Oddziału – wspaniały człowiek, założyciel i długoletni członek KTM „Azymut”,
- Kol. Stefan Kulmatycki – instruktor narciarstwa, nauczyciel kilku pokoleń narciarzy, inicjator i współtwórca powstania „Myślecińskiej Górki” i zagospodarowania stoku.

W sposób naturalny następowała zmiana pokoleniowa, na miejsce działaczy, którzy zmarli lub odeszli wchodził młodszy, którzy doświadczenia i umiejętności zdobywali „pod okiem” wypróbowanych działaczy okresu PRL, kiedy to PTTK przeżywało swój renesans i pełen rozkwit. Nasz Oddział co roku zdobywał środki, które wspierały nasze sztafardowe imprezy i odnawianie szlaków turystycznych, będących pod naszą opieką.

Zarząd Oddziału w mijającej kadencji działał w 7 osobowym składzie:

1. Kol. Edward Kozanowski – prezes
2. Kol. Lech Boczkowski – wiceprezes
3. Kol. Marek Kowalczyk – wiceprezes
4. Kol. Henryk Wick – sekretarz (zmarł w 2010 r.)
5. Kol. Wiesław Jarosz – skarbnik
6. Kol. Genowefa Hoffmann – członek
7. Kol. Andrzej Krupski – członek
8. Kol. Artur Gutowski - członek

Natomiast kol. Agnieszka Reiwer - Przepierska – piastowała funkcję prezesa Oddziałowej Komisji Rewizyjnej.

Zarząd na swym posiedzeniu z dn. 25.02.2013 r. ocenił, że podjęta na IX Zjeździe Uchwała Programowa została w 90% zrealizowana.

Do osiągnięć i sukcesów należy zaliczyć:

- utrzymanie dobrej kondycji finansowej, zdobywanie nowych źródeł dochodów, które zapewniały płynność finansowa Oddziału,
- przygotowanie i bezkonfliktowe wydzielenie się WKŻ „Pasat” ze struktur Oddziału i uzyskanie osobowości prawnej pn. – „Oddział Żeglarski PTTK Pasat im. Kom. Jerzego Przepierskiego” (Postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 11.04.2012 r.). Na tej podstawie Zarząd Oddziału podjął Uchwałę o rozwiązaniu Wojskowego Klubu Żeglarskiego „Pasat” – Uchwała nr 9/2012 z dn. 24.05.2012 r.
- przyjęcie do Oddziału – Klubu Turystyki Pieszej „Horyzont” z Solca Kujawskiego,
- powołanie Klubu Turystyki Wodnej „Brdujście”,
- zorganizowanie w okresie kadencji trzech wystaw:
  - „Osiągnięcia klubów i kół zrzeszonych w Oddziale PTTK”,
  - „Odznaki turystyki kwalifikowanej i krajoznawczej PTTK”,
  - „Nasi krajoznawcy”,

- uregulowanie spraw związanych z pieszymi szlakami turystycznymi – udało się naszym staraniem doprowadzić do spotkania trzech bydgoskich oddziałów PTTK i dokonać podziału stref odpowiedzialności za szlaki turystyczne w Bydgoszczy i okolicy – w naszej jurysdykcji i znajduje się ponad 500 km szlaków turystycznych,
- powołanie grupy znakarskiej pod kierownictwem kol. Ryszarda Seidela, który wraz z kilkoma kolegami przeszedł do nas z Oddziału Miejskiego PTTK,
- wyegzekwowanie od większości prezesów klubów i kół sprawozdań z odbytych imprez,
- współorganizacja i aktywny udział w tworzeniu sztandarowego produktu turystycznego miasta „Ster na Bydgoszcz” – udział w jego wszystkich edycjach.

Prezes Oddziału kol. Edward Kozanowski na Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej dn. 16.03.2013 r. poinformował, że nie zamierza kandydować na funkcję prezesa w X kadencji. Po blisko 20 latach sprawowania funkcji prezesa Oddziału PTTK czas na zmianę, zarekomendował na to stanowisko kol. Lecha Boczkowskiego – dotychczasowego skarbnika Zarządu Oddziału PTTK, który został jego zdaniem dobrze przygotowany do pełnienia tej funkcji – zdobył wiedzę i olbrzymie doświadczenie – jest rozpoznawalny i ceniony w środowisku cywilnym i wojskowym – od lat uczestniczył we wszystkich centralnych szkoleniach, odprawach i imprezach.

4. ZMIANA PODPORZĄDKOWANIA ODDZIAŁU – PRZYJĘCIE NAZWY ODDZIAŁ PTTK PRZY KLUBIE INSPEKTORATU WSPARCIA SIŁ ZBROJNYCH W BYDGOSZCZY - LATA 2012 – 2017

Decyzją Sądu Rejonowego z dn. 17.02.2012 r. Oddział został zarejestrowany przy Klubie, powstałego Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy.

X kadencja Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ obejmowała okres III 2013 – III 2017 r.

Zarząd Oddziału ukonstytuował się w następującym składzie:

- prezes – Lech Boczkowski,
- wiceprezes – Edward Kozanowski,
- wiceprezes – Zdzisław Świderski,
- skarbnik – Genowefa Hoffmann,
- sekretarz – Artur Gutowski,
- członek – Łukasz Wojtecki,
- członek – Jarosław Domiński,
- członek – Elżbieta Ostropolska,
- członek – Andrzej Krupski (2013).

Przewodniczący Zjazdu, kol. Edward Kozanowski w trakcie prowadzenia Zjazdu.

Rok 2013 rozpoczęliśmy z 312 członkami, zrzeszonymi w 10 klubach i 1 kole terenowym. Po raz pierwszy działaliśmy bez WKŻ „Pasat” – wiodącego przez całe 40-lecie Klubu Żeglarskiego, który usamodzielniał się w 2012 r. W jego miejsce na przełomie roku powstał Klub Sportów Wodnych „Brdujście”. Inicjatorem powołania klubu był kol. Wiesław Jarosz. Wsparli go starzy wypróbowani działacze – Edward Kozanowski, Andrzej Krupski i Marek Kowalczyk. Niestety w klubie tym wystąpiły różnice zdań, głównie co do priorytetów klubu, jak i stylu zarządzania klubem. W następstwie różnicy zdań prezes klubu – Andrzej Krupski złożył rezygnację z funkcji i członkostwa w klubie jak i w Oddziale PTTK.

Udało się zbudować bardzo ciekawą reprezentację na CZTWP – Lublin 2013 r. Nasza ekipa liczyła 30 osób. Składała się z członków 2 klubów tj. KK „Wędrowiec” i KN „SKIPOW”. Po zaciętej rywalizacji, dzięki uporowi i zapewne dozie szczęścia Oddział PTTK przy Klubie IWsp SZ został zwycięzcą klasyfikacji generalnej CZTWP – Lublin 2013 r. Podczas uroczystości zakończenia tego zlotu, bardzo miłe chwile przeżyli członkowie Klubu „Wędrowiec”, którego prezes koleżanka Genowefa Hoffmann odebrała puchar dla najlepszego klubu w Wojsku Polskim – 2013 r.

W roku 2014 r. dołączył do naszego grona Klub Turystyki Lotniczej IKAR. Składa się głównie z emerytowanych wojskowych z jednostek specjalnych Wojska Polskiego, a jego członkowie są zrzeszeni w ZPS. Następuje ożywienie kontaktów Oddziału PTTK z LOK Bydgoszcz. Zarząd Oddziału podjął kolejne próby integracji naszego wojskowego środowiska turystycznego i zorganizował Zlot Oddziału w Stanicy PTTK w Janowie, na który zameldowało się 163 turystów z 10 klubów naszego Oddziału.

Niestety w CZTWP – Toruń 2014 wzięła udział nieliczna – tylko 4 osobowa reprezentacja Oddziału. Mimo to byliśmy autorami ogromnej sensacji – wygraliśmy bezapelacyjnie pierwszą, najbardziej prestiżową konkurencję – strzelanie zespołowe. Druga konkurencja – piosenka turystyczna już nam zdecydowanie nie wyszła.

W roku 2015 rozpoczął się remont Klubu IWsp SZ, w którym znajduje się nasza siedziba. Do czerwca udaje się organizować spotkania w budynku kinoteatru, potem i tam rozpoczął się remont. Kluby zmuszone zostały spotykać się w restauracjach, kawiarniach, szkołach, Miejskim Centrum Kultury czy zaprzyjaźnionym O/PTTK „Szlak Brdy”. Jest klub, który nie był w stanie sprostać takim trudnościom, jego działalność zamarła, to Klub Turystyki Motorowej „Azymut”. Także KTK „Rama 76” jest w wyraźnym kryzysie, tu jednak aktywność indywidualna wiceprezesa Romana Cegłowskiego znalazła przełożenie na aktywność pozostałych członków. Jest nadzieja dla KTK „Rama 76”, trzeba jeszcze pozyskać nowych członków.

Klub interdyscyplinarny „TWAT” wykazał się inicjatywą i zorganizował Zlot Integracyjny Oddziału PTTK w Stanicy Wodnej w Janowie. Członkowie Oddziału stawili się tłumnie w liczbie 113 osób, reprezentując 8 z 12 klubów Oddziału. Liczna 25-osobowa reprezentacja Oddziału bierze udział w CZTWP – Spała 2015. Inicjatywą zabłysnęły nasze najnowsze kluby: KTL „IKAR” – opiekuje się miejscem pamięci narodowej w Gniewkowie i organizuje integracyjną imprezę – Zawody Strzeleckie z okazji Narodowego Dnia Niepodległości. W zawodach bierze udział 14 reprezentacji z naszych klubów i zaprzyjaźnionych stowarzyszeń.

KSW „Brdujście” – odmieniło nie do poznania teren bazy żeglarskiej przy ul. Witebskiej. Klub zdobył kontenery na szatnie i prowadzi przystań wodną, szkolenie żeglarskie młodzieży a nawet wakacyjny obóz młodzieżowy (dzienny). Nawiązał współpracę z Rodzinnym Domem Dziecka i Radą Osiedla Brdujście.

W dniu 24.09.2015 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie Oddziału PTTK. Na wniosek i dla potrzeb KSW „Brdujście” uzupełniliśmy Statut Oddziału PTTK, wprowadzając do niego zapis umożliwiający klubom ubieganie się o dotację na zawody i sprzęt sportowy. Korzystając z okazji jaką jest Zjazd Nadzwyczajny prezes Lech Boczkowski wręczył KSW „Brdujście” puchar oraz dyplom potwierdzający zdobycie tytułu Klubu Roku w Wojsku Polskim.

W roku 2016 przypadła 40 rocznica powstania naszego Oddziału PTTK. Propozycja „Balu Turysty” dla wszystkich upadła z braku chęci uczestnictwa zdecydowanej większości klubów.

Odbывwały się następujące imprezy integracyjne, mające w tytule 40-lecie Oddziału PTTK:

- KTP Horyzont zorganizował „Długodystansowy Rajd Pieszy na dystansie 40 km”,
- SKIPOW zorganizował „Turystyczne Regaty Żeglarskie” na Zalewie Koronowskim, na które zaprosił pozostałe kluby Oddziału.
- KK „Wędrowiec” zorganizował Złoty Integracyjny Oddziału – Gądecz 2016. Uczestniczyło 8 klubów z 12 zrzeszonych w Oddziale PTTK. Konkurencje na zlocie współorganizowali na bardzo wysokim poziomie kluby IKAR oraz TWAT. Klub Płetwonurków Perkoz-Pro zaskoczył wszystkich przywożąc gości z Hong-Kongu, członków swoich kursów i szkoleń nurkowych.

Planowaliśmy w grudniu duże integracyjne spotkanie turystów w naszej nowo wyremontowanej siedzibie. Tematem spotkania miała być prezentacja wydawnictwa „40 lat Oddziału PTTK w Wojsku Polskim”. Niestety remont trwał i przekroczył kolejne terminy. Nadal nie mieliśmy swojego miejsca i tułaliśmy się po mieście. W końcu remont zakończył się w marcu 2017 r.

W roku 2016 wyróżniony został tytułem „Klub Roku w Wojsku Polskim” za całą 4-letnią działalność nasz Klub Narciarski „SKIPOW”. Wręczenia dokonał na ręce prezes klubu kol. Elżbiety Ostropolskiej-przewodniczący Komisji PTTK do współpracy z Wojskiem Polskim – płk Waldemar Osypiuk podczas CZTWP – Wrocław 2016.

Wiele czasu i środków Zarząd Oddziału poświęcił staraniom KSW „Brdyujście” o uruchomienie wypożyczalni rowerów wodnych. Miasto Bydgoszcz ufundowało rowery wodne do darmowej wypożyczalni, którą od lipca 2016 r. KSW „Brdyujście” prowadzi na terenie naszej mariny.

W kadencji obejmującej lata 2013 – 2016 kluby Oddziału PTTK zorganizowały łącznie 547 imprez turystycznych, w których wzięło udział 9528 uczestników. Kończąc 2016 r. udokumentowano 303 członków w naszym Oddziale, zrzeszonych w 12 klubach i kołach.

Doceniając naszą pracę, wkład w budowanie społeczeństwa aktywnego, zaangażowanego oraz promocję Województwa na szlakach i wodach Polski i Europy, Marszałek województwa Kujawsko-Pomorskiego uhonorował nasz Oddział PTTK medalem „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis” w dniu 27 października 2016 r.

III. ZAKOŃCZENIE – PODSUMOWANIE

40 lat minęło, w historii narodu to niewiele ale w życiu człowieka to historia pokolenia. Spośród władz Oddziału wybranych na I Zjeździe w 1976 r. żyje zaledwie 5 osób (na 23 wybranych) to niecałe 20%. Taka kolej rzeczy – w tej sztafecie pokoleń jedni odchodzą na wieczną wartę aby ich miejsce zajęli następni, bogatsi o doświadczenia poprzedników ale jednocześnie zmuszeni pokonywać nowe przeszkody, wyzwania które niesie z sobą rozwój społeczno – gospodarczy i przemiany polityczno – systemowe. Niezależnie jednak od tych obiektywnych uwarunkowań – turystyka i krajoznawstwo są i będą ważnym elementem życia człowieka, jego aktywności rekreacyjno – wypoczynkowej. Także nasze środowisko wojskowe ma swoje miejsce w tym procesie. W ciągu tych minionych 40 lat Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie POW a następnie IWsp SZ stał się ważnym ogniwem w działalności środowiskowej klubu.

Ten sukces odnieśliśmy dzięki zaangażowaniu społeczników – ludzi, którzy potrafili pracę zawodową, służbę w wojsku pogodzić z działalnością turystyczno – krajoznawczą i w ramach Oddziału realizować swoje pasje i zainteresowania. Ideałem jest umiejętnie godzić rekreację i wypoczynek z poznaniem uroków swojego regionu oraz historii i tradycji naszej Ojczyzny.

W ciągu tych 40 lat lista osiągnięć, nagród i wyróżnień jest długa, wręcz imponująca, dlatego warto przytoczyć na zakończenie kilka liczb, które oddają skalę wysiłku i dokonań dla dobra naszego środowiska. Podstawą działalności klubów i kół, zrzeszonych w naszym Oddziale były i są wspólne masowe imprezy o zasięgu międzynarodowym, krajowym, ogólnowojskowym, regionalnym i klubowym. Z relacji prezesów klubów i kół zawartych w ich opracowaniach, kronikach oraz na podstawie sprawozdań corocznie przekazywanych do ZG PTTK wynika, że w tym 40 – leciu (1976-2016)

- zorganizowaliśmy 3785 imprez, w których wzięło udział ponad 100 tys. osób (Zał. Nr 2)
- w ramach tych imprez a także w małych grupach i indywidualnie nasi członkowie zdobyli blisko 3 tys. odznak turystyki kwalifikowanej i krajoznawczych, prym w tym dzierżą żeglarze i kajakarze, którzy zdobyli 819 odznak różnych stopni
- nasi członkowie podwyższali swoje turystyczno – krajoznawcze kwalifikacje, zdobywają uprawnienia instruktorów, przodowników oraz organizatorów turystyki w 40 – leciu uzyskano 531 uprawnień, w tym: przodowników i instruktorów 189, organizatorów turystyki 196, znakarzy 10. Skalę tych osiągnięć ilustruje (Zał. Nr 3).

Historię tworzą ludzie „pozytywnie zakręceni”, którym chce się chcieć – w naszym przypadku chce się poznawać piękno naszego regionu, Ojczyzny, aktywnie żyć i z uprawiania turystyki i krajoznawstwa uczynić filozofię swojego życia – dziękujemy im za to i pamiętać będziemy ich dokonania i osiągnięcia. Dziękujemy także naszym wojskowym opiekunom – kierownikom Klubu POW – poczynając od płk. Augustyna Cieśli, płk. Franciszka Ostropolskiego, płk. Marka Trojana, mjr. Piotra Pubanza, którzy stwarzali nam warunki do satysfakcjonującej obie strony działalności w strukturach Klubu POW a obecnie Klubu IWsp SZ w Bydgoszczy.

Do zobaczenia na szlakach turystycznych w następnym 40-leciu.

IV. KLUBY I KOŁA ODDZIAŁU W 40-LETNIEJ HISTORII

1. KLUB TURYSTYKI MOTOROWEJ „AZYMUT”
2. WOJSKOWY KLUB ŻEGLARSKI „PASAT”
3. KLUB KOLARSKI „RAMA-76”
4. KLUB KRAJOZNAWCZY „WĘDROWIEC”
5. KLUB TURYSTYKI KAJAOWEJ „ARKA-V”
6. KLUB NARCIARSKI „SKIPOW”
7. BYDGOSKI KLUB BIEGÓW NA ORIENTACJĘ
8. KLUB PŁETWONURKÓW „PERKOZ-PRO”
9. KLUB TURYSTYKI GÓRSKIEJ „KORONA”
10. KLUB TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ „EUROPEJCZYK”
11. KLUB „TWAT”
12. KLUB TURYSTYKI AKTYWNEJ „POJEZIERZE” BRODNICA
13. KLUB TURYSTYKI PIESZEJ „HORYZONT” SOLEC KUJAWSKI
14. KLUB SPORTÓW WODNYCH „BRDYUJŚCIE”
15. KLUB TURYSTYKI LOTNICZEJ „IKAR”
16. KOŁO PTTK NR 11 INOWROCŁAW
17. POZOSTAŁE KLUBY I KOŁA BĘDĄCE CZASOWO W STRUKTURACH ODDZIAŁU
18. GRUPA ZNAKARSKA

KLUB TURYSTYKI MOTOROWEJ „AZYMUT”

Od chwili powstania 15.10.1957 r. Wojskowego Koła PTTK przy Okręgowym Klubie Oficerskim, wiodącą rolę odgrywali turyści motorowi, dobrze zorganizowani i zintegrowani oferujący swoim członkom atrakcyjny program i różnorodne formy aktywności. Już w 1960 r. sekcja motorowa podejmuje się organizacji I Ogólnopolskiego Rajdu Motorowego – „Przez pola bitew I Armii WP”, a w 1961 r. II Rajdu Motorowego „Przez pola chwały Oręża Polskiego”. Sukces tych obu ogólnopolskich imprez umocnił sekcję motorową i spopularyzował jej osiągnięcia w Ludowym Wojsku Polskim i Polsce.

Organizacja V Ogólnopolskiego Rajdu Motorowego, w którym wzięło udział 220 turystów wydatnie przyczyniło się do przyznania w 1974 r. miana najlepszego wojskowego Koła PTTK – Kołu PTTK przy Bydgoskim Okręgowym Klubie Oficerskim.

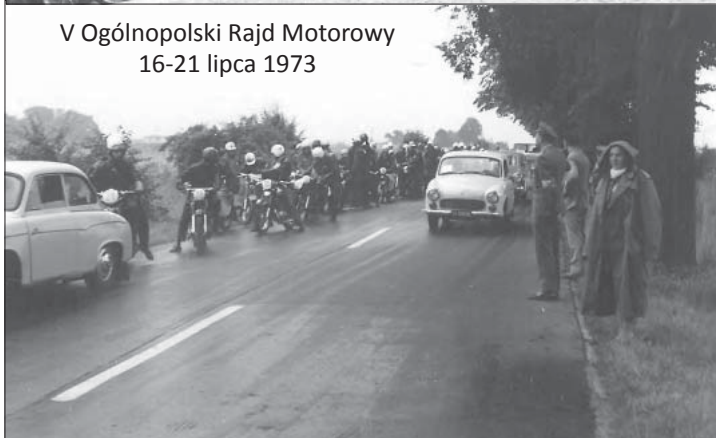
W roku 20-lecia działalności Wojskowego Koła PTTK przy Klubie POW – zostaje powołany Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie POW, a sekcja motorowa przyjmuje nazwę Klubu Turystyki Motorowej „Azymut”.

Pierwszym prezesem KTM „Azymut” został wybrany kol. Zbigniew Zboiński.

W latach 70 i 80 Klub realizuje różne formy turystyki motorowej. Duże osiągnięcia zanotował klub w propagowaniu kwalifikowanej turystyki motorowej, głównie w oparciu o własne środki transportu, umiejętnie łącząc poznawanie ojczyźnej ziemi z podnoszeniem kwalifikacji kierowcy. Członkowie klubu zdobywają Motorowe Odznaki Turystyczne (78 w tym 9 złotych). W tym czasie klub utrzymuje ścisłe kontakty i współpracę z WKM Wiarus i PZMot organizując wspólne imprezy (rajdy, zloty, itp.) Skupia on w większości ludzi dojrzałych, stąd dużym powodzeniem cieszą się wyjazdy sobotnio – niedzielne, umiejętnie łącząc edukację krajoznawczą z rekreacją i wypoczynkiem kadry i rodzin wojskowych. W 1988 r. KTM „Azymut” był głównym organizatorem XXX Centralnego Zlotu Przodowników Turystyki Motorowej PTTK – na sukces tej imprezy pracowali kol. Jan Bytys, Stefan Kropiński, Ryszard Strzelecki.

V Ogólnopolski Rajd Motorowy
16-21 lipca 1973

IX Okręgowy Zlot Turystów Zmotoryzowanych POW
Bydgoszcz - Pieczyska 3-4 września 1977

Lata 70 to lata chwały

Klubu Turystyki Motorowej AZYMUT

W latach 1993 – 1997 prezesem klubu był nestor wojskowej turystyki motorowej kol. Jan Bytys, który przy współpracy z WKM Wiarus oraz PZMot organizuje szereg imprez turystyczno – rekreacyjnych – głównie 1 i 2-dniowych (rajdy, pikniki). Do wyróżniających się w tym czasie członków zaliczyć należy: Henryka Makowskiego, Ryszarda Strzeleckiego, Zbigniewa Zboińskiego, Jerzego Lewkowa.

W VI kadencji KTM „Azymut” pod nowym kierownictwem prezesa Ryszarda Strzeleckiego powiększa swoje szeregi i wzbogaca ofertę programową i dobre układy. Współpraca z Zarząd Wojewódzkim PZMot uatrakcyjnia działalność klubu. Wstępują nowi członkowie, przybywa zwolenników i uczestników imprez turystyki motorowej. Do 2008 r. klubem kieruje niezmiennie prezes Ryszard Strzelecki, który starał się tchnąć w klub nowe życie, ale nękająca go choroba i różnice zdań w Zarządzie na temat organizacji imprez motorowych skonfliktowało Zarząd. Zwyciężyła koncepcja organizacji imprez 2-3 dniowych i w wyniku wyborów prezesem klubu został Henryk Grzegorowski.

Na początek Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK powierzyła klubowi organizację największej imprezy motorowej – 46 Centralnego Zlotu Turystów Zmotoryzowanych wraz z Nadarą Aktywu Turystki Motorowej PTTK, która odbyła się w Borównie i dzięki pomocy Oddziału została wysoko oceniona przez ZG PTTK i PZMot i to była ostatnia duża impreza zorganizowana przez KTM „Azymut”. Od 2013 r. klub zapada w stan letargu, co wiąże się także z remontem siedziby Oddziału PTTK. W 2016 roku w klubie pozostają najstarsi i najwierniejsi „motorowcy” – R. Strzelecki, S. Kropiński, J.Lewków, J.Dmochowski, K. Dmochowska, H. Grzegorowski, R. Cegłowski. To oni muszą podjąć decyzję – co dalej ?

WOJSKOWY KLUB ŻEGLARSKI

„PASAT”

W lutym 1966 r. z inicjatywy entuzjastów żeglarstwa Sztabu POW, działających w Klubie Żeglarskim HALS powstaje sekcja żeglarska WK PTTK nr 17 przy Okręgowym Klubie Oficerskim.

Pierwszym przewodniczącym sekcji zostaje kol. Stanisław Rymkiewicz. Wspierają go Alfred Mańkowski, Leopold Borys, Witold Janicki i Władysław Lazarewicz. W krótkim czasie sekcja liczy 72 członków i wzbogaca się o dwie nowiotki Omega „Sęp” i „Orzeł”.

Członkowie Wojskowej Sekcji Żeglarskiej w latach 1966-1976 biorą czynny udział w regatach Toruń – Bydgoszcz, Centralnych Rejsach Żeglarskich, organizują i uczestniczą w kursach i obozach, podnoszą swoje żeglarskie kwalifikacje i zdobywają stopnie żeglarzy jachtowych, sterników śródlądowych i morskich z powodzeniem uczestniczą w Turystycznych Żeglarskich Mistrzostwach Polski, gdzie zajmują czołowe lokaty, stają się rozpoznawalni i cenieni w środowisku żeglarskim regionu, wojska i Polski.

Założyciel i długoletni komandor WKŻ PASAT
kol. Jerzy Przepierski

Pozycja i prestiż żeglarski sekcji rośnie, przybywa członków, wzrasta ilość sprzętu. Członkowie biorą udział w większości centralnych żeglarskich imprezach – są widoczni, mają sukcesy.

Rok 1976 jest przełomowy w działalności sekcji, bowiem Koło PTTK nr 17 przeradza się w Wojskowy Oddział PTTK przy Klubie POW – powiał dobry wiatr dla żeglarzy w wojskowych mundurach.

14 grudnia 1976 r. z Sekcji Żeglarskiej powstaje Wojskowy Klub Żeglarski PASAT, działający w strukturach Oddziału Wojskowego PTTK. Tak więc jest klub, są aktywni członkowie, przybywa sprzętu pływającego – pozostał problem bazy – przystani. Dzięki przychylności ówczesnych władz Okręgowego Związku Żeglarskiego i jego prezesa – Jana Goralewskiego, po roku starań Zarządu Klubu a w szczegól-

Teren mariny w Pieczyskach - namioty przygotowane na obóz żeglarski, a w głębi jachty stojące przy pomoście.

Uczestnicy Regat „Toruń-Bydgoszcz” w trakcie rozpoczęcia imprezy w 2002 r.

ności Ewy Jankowskiej, Leopolda Borysa i Jerzego Przepierskiego – Klub zakupuje teren przy ul. Witebskiej 4 pod budowę przystani. Członkowie klubu własnymi rękami w tzw. „czynie społecznym” porządkują teren i przystępują do budowy przystani, którą mozolnie, z uporem realizują do 1992 r.

Powstanie tego obiektu to praca wielu życzliwych ludzi i instytucji ale szczególne zasługi położyli K. Dobrzykowski z WBP Ewa Jankowska, Zygmunt Kirejczyk, Piotr Grochowski, Jerzy Przepierski, Lech Łącki i Wiesław Fojutowski z WBP.

Letnią bazą WKŻ PASAT jest Marina w Pieczyskach k/Koronowa, którą przy życzliwym wsparciu BOŻŻ klub zaczął od podstaw budować od 1984 r. W krótkim czasie powstaje niezbędna infrastruktura Mariny przy finansowej pomocy m. Bydgoszcz. Wybudowano pomost, zagospodarowano teren, zakupiono kontenery socjalne.

Dzięki zaangażowaniu kol. Jerzego Przepierskiego, Edwarda Kozanowskiego, Wiesława Fjutowskiego, Leszka Łąckiego i innych Marina w Pieczyskach stawała się bazą żeglarstwa śródlądowego, bez której nie byłoby tak dynamicznego rozwoju żeglarstwa w środowisku wojskowym.

Aktywność i zaangażowanie członków klubu jest dostrzegana i wysoko oceniana w latach 1983, 1985 i 1989 WKZ PASAT zajmował I miejsce w Polsce w rankingu PŻŻ. Na tę ocenę składały się osiągnięcia

Uczestnicy rejsu „Koronowo 2006” na postoju w zatoczce Różana w 2002 r.

Neptunalia kończyły każdy obóz żeglarski i były stałym elementem O.R.Ż. PTTK i WP

Uczestnicy Rejsu „Wiśła 97” pod pomnikiem Bohaterów
Westerplatte - 1 lipca 1997.

w szkoleniu żeglarskim, organizowaniu Centralnych Ogólnopolskich Rejsów Żeglarskich WP i PTTK (od 1979 – 2013 r.) przeprowadzono 34 takie rejsy w 28 z nich komandorem był płk Edward Kozanowski – wzięło w nich 3617 żeglarzy na 512 jachtach.

Współorganizowali i komandorowali tym rejsom także Jan Jeleński, Piotr Grochowski, Jerzy Przepierski, Grzegorz Panecki i Andrzej Noniewicz. Od 1985 r. działa przy Klubie Sekcja Morska, którą od początku prężnie kierował kpt. ŻW Jan Zawadziński. Sekcja liczyła od 37 do 52 członków. Dzięki współpracy z YKM „KOTWICA” z Gdyni sekcja organizuje pływania zatokowe, rejsy morski, krajowe i zagraniczne, w których wzięło udział 212 żeglarzy.

W ciągu 45 lat wyszkolono 4230 żeglarzy jachtowych na corocznie organizowanych kursach i obozach żeglarskich. Członkowie klubu uzyskali uprawnienia radiotelegrafistów morskich (47), instruktorów żeglarstwa (17), sędziów 2 klasy (7), wyszkolono 592 sterników jachtowych, z których 19 uzyskało uprawnienia sterników morskich a 11 kapitanów. Było to możliwe dzięki zaangażowaniu w proces szkolenia całego sztabu ludzi m.in. Jerzego Przepierskiego, Leopolda Borysa, Marka Mellera, Henryka Krawczewskiego, Anny Szukiel, Jerzego Kaszubskiego, Grzegorza Karowa, Grażyny Kryspin, Jana Zawadzińskiego, Andrzeja Sikorskiego, Ryszarda Szmyły, Romana Galora, Henryka Poliwacza i innych.

Corocznie z okazji Dnia Wojska Polskiego organizowano na akwenie Zalewu Koronowskiego Regaty o Puchar Kierownika Klubu POW (IWsp SZ) i Prezesa Oddziału PTTK. Odbyło się 45 edycji regat, w których wzięło udział ponad 4,5 tys. żeglarzy z 37 klubów żeglarskich z całej Polski.

W ciągu 45 lat istnienia klubu tylko w imprezach zorganizowanych (regatach, rejsach, balach, kursach i obozach, itp.) wzięło udział ponad 17 tys. osób.

Nie samym żeglarstwem żył klub. Poza sezonem organizowano słynne Bale Żeglarskie (w 39 balach uczestniczyło ponad 4 tys. żeglarzy i sympatyków), w organizacji tych bali brało udział wielu członków klubu ale na szczególne uznanie zasługują Agnieszka Przepierska, Irena Biernacka, Edward Kozanowski, Grażyna Kryspin, Mariusz Sulewski. Odbywały się także klubowe Andrzejki, spotkania wigilijne, zapraszano znanych żeglarzy (Teresę Remiszewską, Aleksandra Kaszowskiego, Zbigniewa Urbaniego i innych). Organizowano także wystawy fotograficzne, zawody strzeleckie, kursy tańca i konkursy piosenki żeglarskiej.

Zgodnie z wolą członków Klubu Żeglarskiego PASAT i decyzją Zarządu Oddziału PTTK przy Klubie POW oraz na mocy Uchwały Nr 301/XVII/2012 Zarządu Głównego PTTK i postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11.04.2012 został wpisany do rejestru stowarzyszeń pod nr. KRS -0000417519 jako Oddział Żeglarski PTTK – PASAT im. Komandora Jerzego Przepierskiego. Od tego czasu realizuje swój żeglarski program przy życzliwym wsparciu i pomocy Oddziału macierzystego.

KLUB TURYSTYKI KOLARSKIEJ „RAMA-76”

W 1960 r. grupa entuzjastów turystyki kolarskiej z Kazimierzem i Krystyną Kałka, Zbigniewem Borońskim, Marią Nalazek i Zofią Jabłońską powołała Sekcję Turystyki Kolarskiej przy Kole PTTK nr 17, działającym w Klubie POW. Na przewodniczącą sekcji wybrano Krysie Kałka, która kierowała Klubem w latach 1963-1976. To były lata dynamicznego rozwoju różnych form turystyki kolarskiej – zorganizowano 78 wycieczek rowerowych, uczestniczono w 112 imprezach organizowanych przez inne kluby z Bydgoszczy i województwa. Samodzielnie zorganizowano I Wojskowy Rajd Kolarski po Bydgoszczy i okolicy, w kolejnych latach kontynuowano rajdy do Borówna, Kruszwicy, Torunia, Chełmna, Pieczysk.

Jesienią 1976 r. powstał Oddział PTTK przy Klubie POW, wtedy sekcją kolarską przemianowano na Klub Turystów Kolarzy „RAMA-76”.

Głównym celem Klubu było popularyzowanie i rozwijanie różnych form turystyki kolarskiej wśród dorosłych i młodzieży środowiska wojskowego. Entuzjastów łączenia aktywnego wypoczynku z krajoznawstwem przybywało.

Do grona aktywistów Klubu dołączyli Grzegorz Kaczmarek, Marek Maciejewski, Roman Cegłowski, Janusz Walczyk, Elżbieta Szmelter.

Powołano Zarząd KTK „RAMA-76”. Prezesem Klubu został Kazimierz Kałka, v-ce prezesem Zofia Jabłońska, sekretarzem Maria Nalazek a skarbnikiem Marek Maciejewski. W skład Zarządu weszli jeszcze Grzegorz Kaczmarek i Elżbieta Szmelter jako kronikarz.

W latach 1983-1993 Klub zorganizował 21 rajdów i zlotów o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim m.in.:

- Zlot Aktywu Turystów Kolarzy woj. Bydgoskiego pn. „Na Szlaku Ostatniej Szarzy Ułańskiej” Borujsko 84;
- Rajd „Szlakiem Zdobywców Wału Pomorskiego” – 08-10.05.1985 r.;
- XXVI Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Kolarskiej w 1986 r.;

Kolarska zima, 1 lutego 1981 r.
Na górę zamkową w Myślicinku rowery niosą (od strony lasu)
Jerzy Serwiński, Andrzej Begor, Roman Cegłowski

Topienie marzanny
20 marca 1982 w Janowie

Na mecie wycieczki rowerowej VII Wiosennego Zlotu Turystów Kolarzy, Rynarzewo, 17 kwietnia 1983, członkowie klubu.

- Rajd na trasie Kołobrzeg – Trzebiatów – Kołobrzeg w 1987 r.;
- z okazji 45-lecia LWP odbył się Zlot Turystów Kolarzy – „MRZEŻYNO 88”

W imprezach tych wzięło udział 572 turystów kolarzy.

W 1993 r. Klub w okrojonym składzie zorganizował ostatnią wycieczkę do Pieczysk, gdzie postanowiono zawiesić działalność klubową.

Reaktywowanie działalności Klubu przy wydatnym wsparciu nastąpiło w 2003 r. przy udziale Przewodniczącego Komisji Turystyki ZG PTTK kol. Zbigniewa Borońskiego. Wybrano nowy Zarząd – Prezesem został Henryk Wick, jego zastępcą Zofia Silska – Jabłońska.

Izba Pamięci w Zbicy na szlaku podczas rajdu „Szlakami Zdobywców Wału Pomorskiego”. 2 maja 1985 r.

Piknik rodzinny - 30 sierpnia 2013 r. Piecki k. Chmielnik „Żegnajcie wakacje”. W koszulkach klubowych stoją - Damian Rebelski Zofia Silska, Mieczysław Szelański, Henryk Wick - prezes KTK Rama-76

10 rocznica otwarcia ścieżki rowerowej Bydgoszcz - Skłudzewo-Toruń - Piotr Grocholski, Marcin i Anna Rebelscy. Postój 15 czerwca 2013 r. w Skłudzewie

Już w 2004 r. Klub przy współpracy z KTR „Gryf” zorganizował 20 marca Wojewódzki Zlot Turystyczny pk. „Relaks, Rekrutacja, Rozrywka – RRR” wzięło w nim udział 87 kolarzy.

Pod nowym kierownictwem KTK – „RAMA – 76” dynamicznie się rozwija. W 2008 r. Klub zrzesza 78 członków w większości dzieci i młodzieży co jest zasługą Zofii Jabłońskiej-Silskiej i Henryka Wicka.

Członkowie Klubu aktywnie włączyli się do działalności Oddziału, wszędzie ich pełno – uczestniczą w Centralnych Zlotach Aktywu Turystyki PTTK w WP w Piecach, Białymstoku.

Klub od 1976 r. do 2016 r. przeprowadził i brał udział w 192 rajdach i zlotach, w których wzięło udział przeszło 3 tys. turystów kolarzy. Klub może poszczycić się tym, że wypromował 12 przodowników turystyki kolarskiej, w tym 5 honorowych.

Członkowie Klubu zdobywali także uprawnienia przodowników turystyki motorowej (9), pieszej (12) oraz instruktora krajoznawstwa regionu (7).

Bardzo popularne było także zdobywanie odznak krajoznawczych – regionalnych, ogólnopolskich – rekordzistą w tej dziedzinie jest Romek Cegłowski, który zdobył ponad 120 odznak.

W ostatnim dziesięcioleciu na zawsze odeszli – Henryk Wick, Zbigniew Boroński, Zofia Jabłońska-Silska – ludzie, którzy tworzyli ten Klub i byli liderami turystyki kolarskiej – za co wyróżniani byli wielokrotnie przez Oddział i Zarząd Główny PTTK.

Do znaczących osiągnięć KTK „RAMA-76” należy zaliczyć:

- tytuł Najbardziej Dynamicznie Rozwijającego się Klubu z ufundowaniem proporca honorowego (2008 r.);
- nadanie w 2009 r. Srebrnej Odznaki Honorowej PTTK (2009 r.);
- tytuł Najlepszego Klubu Turystycznego roku w Oddziale (2009 r.);
- otrzymanie dyplomu za uzyskanie miana „Klubu Roku” na szczęblu WP za propagowanie turystyki i rekreacji kolarskiej w środowisku wojskowym (18.09.2010 r.);

Po stracie liderów KTK „RAMA-76” przeżywa kryzys kol. Roman Cegłowski stara się podtrzymać działalność klubu.

W koszuli w kratę kol. Kazimierz Kałka - pierwszy prezes KTK „Rama = 76” - 1977-80, od lewej kol. Roman Cegłowski - prezes KTK „Rama 76” - 1983-86, w środku kol. Janusz Dmochowski

Kol. Henryk Wick - prezes KTK „Rama = 76” - 2003-10 r. na wycieczce rowerowej pn. „Poznajemy Wdecki Park Krajozabrazowy”, 24 sierpnia 2007. W środku kol. Krystyna Polak i kol. Mieczysław Szelągowski

X Piknik Rodzinny - 12 września 2015 r. „Przytęki 2015”. Roman Cegłowski, Krystyna Zieja, Andrzej Kaczmarek, Mieczysław Szelągowski, Krystyna Polak, Zygmunt Silski - prezes (w kasku)

XX Ogólnopolski Rajd Rowerowy „Przyjezierze 2013” organizowany przez KTK „Przygoda” Toruń, 17-19 września 2013 r. Postój w Strzelnie. Od lewej: Stanisław Stachowiak, Tadeusz Jurczyk, Mieczysław Szelągowski, Roman Cegłowski, który obejmuje koleżanki z „Torpedo” Solec Kujawski

V Rajd Kolarski „Piłska Setka”, 19-20 kwietnia 2008 r. na pierwszym planie kol. Mieczysław Szelągowski, Henryk Wick, Stanisław Stachowiak

KLUB KRAJOZNAWCZY „WĘDROWIEC”

W 2017 roku przypada 25 rocznica powstania Klubu Krajoznawczego „Wędrowiec”, działającego w ramach Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy. Klub Krajoznawczy powstał w 1992 roku z inicjatywy grupy osób związanych z pracą w wojsku, ich rodzin i przyjaciół, którzy pragnęli poznać piękno naszego regionu i kraju. Motywem do działania i solidnego przygotowywania wypraw był fakt, że klubowe imprezy wchodziły w zakres przedsięwzięć ówczesnego Klubu POW, co było czynnikiem decydującym o sposobie wynajmu i korzystania z wojskowych środków transportu. Cele jakie przed sobą stawiał Klub Krajoznawczy były coraz ambitniejsze, dzięki temu mogliśmy w trakcie podróży po Polsce zobaczyć i poznać wiele wspaniałych zabytków, obiektów i zjawisk przyrodniczych oraz zachwycających widoków. W grupie założycielskiej Klubu Krajoznawczego znajdowali się m.in. Grażyna Kryspin – pracownik klubu POW, Łucja Toczek – żona oficera, Jan Jankowski – oficer Wojska Polskiego, Czesław Tabaka – chorąży Wojska Polskiego i kilka innych osób. Funkcję pierwszego prezesa Klubu Krajoznawczego objął kolega Jan Jankowski. Funkcję tą pełnił przez rok. Po roku, ze względów zdrowotnych, kolega Jankowski zrezygnował z funkcji prezesa i z aktywnej działalności.

W dniu 23 sierpień 2015 roku płyniemy rzeką Krutynią. Na pierwszym planie kol. Asia Reiska, Aneta Czobot, Joasia Jamrug, Marylka Westfal, Balbina Czarnecka, Jadzia Dądelewska, oraz jedyny widoczny chłop Leszek Westfal. A nasza Zosia Hawryluk upamiętniła drugą łódkę z koleżankami.

W 1993 roku drugim prezesem Klubu Krajoznawczego został wybrany kolega Czesław Tabaka, który nim kierował przez 4-letnią kadencję. Kolega Tabaka przekazał kierowanie Klubem w ręce koleżanki Łucji Toczek. Kolegę Czesława zapamiętaliśmy jako wspaniałego organizatora ciekawych wycieczek oraz imprez plenerowych, które zaowocowały integracją członków Klubu i zapewniły wspaniałą aktywny wypoczynek. Najbardziej charakterystyczny z tamtego okresu był realizowany w ciągu czterech lat cykl wycieczek pod nazwą : Szlakiem Pałaców Wielkopolskich. W jego trakcie spośród ogólnej ilości około 144 mniej lub bardziej charakterystycznych pałaców w Wielkopolsce, udało się z krajoznawcami poznać i zwiedzić 96. Wydatną pomocą w tym okresie służył historyk sztuki mjr. Jerzy Sobieraj, który znał często zapomniane przez Boga i ludzi okolice.

Kulig - 13 lutego 2016 roku, spotkanie przy ognisku, pieczeniu kiełbasek i rozgrzewająca herbata. Kol. Piotr Śmidoda, Krystyna Wiśniewska, Basia Makowska, Asia Reiska, Joachim Szybillski, Aneta Czobot, Ewa Pawelska, Lucyna Kempieńska i Piotr Wiśniewski.

Kolejny prezes Klubu Krajoznawczego - koleżanka Łucja Toczek, funkcję tą pełniła w latach 1997 – 2005. Wielkie zaangażowanie koleżanki Łucji, owocowało w dalszym ciągu organizacją interesujących i ambitnych wycieczek. Również przynależność do Klubu Krajoznawczego cieszyła się dużym powodzeniem i stan liczbowy jego członków wynosił od 60 do 100 osób. Koleżanka Łucja organizowała wyjazdy związane ze zwiedzaniem zabytków, muzeów i ciekawych instytucji na terenie miast w całym kraju. W okresie jej kierowania, Klubowi została nadana nazwa Klub Krajoznawczy „Wędrowiec” Oddziału PTTK przy Klubie POW. Od 2005 roku Klub Krajoznawczy „Wędrowiec” prowadzony jest przez koleżankę Genowefę Hoffmann. Koleżanka Genia z niezwykłą pasją i zaangażowaniem organizuje wycieczki nie tylko po najciekawszych zakątkach naszego kraju. Dzięki sprzyjającym warunkom akceptacji społecznej, rozszerzyła zakres wycieczek i pokazała „Wędrowcom” -Wieczne Miasto Rzym, Pragę, Drezno, Berlin, Wiedeń, Sankt Petersburg czy Chorwację. Wszystkie imprezy Klubu Krajoznawczego zawsze były i są przygotowywane oraz zorganizowane profesjonalnie, zarówno pod względem poznawczym, jak i logistycznym. O atrakcyjności i znaczeniu Klubu świadczy fakt otrzymania tytułu KLUBU ROKU w WOJSKU POLSKIM w 2013 roku.

Nieustannym powodzeniem cieszą się imprezy integracyjne oraz bale i kuligi, które na stałe wpisały się w repertuar programu nie tylko „Wędrowców”, ale także innych zaprzyjaźnionych kół i klubów.

29 listopada 2013 r. - zabawa Andrzejkowa. Od lewej małżeństwo Szczygielscy Basia i Andrzej, a po prawej Wyczlingowie Marylka i Adam. W środku nasza pani prezes Genowefa Hoffmann, u góry Sypniewscy Geniu i Ela oraz Teresa Knitter a w środku niżej Wawrzon Mirek i Bożena.

A to już widokówka z Otowic, gdzie odbył się kulg 13 lutego 2016 roku. Co prawda nie było śniegu, humoru nie brakowało. Na pierwszym planie kucyk, który witał wszystkich kol. Lucynę Kempieńską, Anetę Czobot, Wiśniewskich Patrycję, Agnieszkę, Roberta, Piotra, Krystyna z dziećmi, Basię Makowską, Ewę Pawelską, Gabrysię i Andrzeja Lelewerów, a w szczególności Wiesię Kaczmarek która ukrywała marchewki.

24-25 maja 2014 r. Zachodnia Ziemia Gryficka. Krótka wizyta nad Morzem Bałtyckim - Trzęsacz. Na zdjęciu od lewej kol. Jola Twaróg, Alicja Junczyk, Jadzia Talar i reszta uczestników w tle.

Mając na uwadze ćwierćwiecze funkcjonowania Klubu Krajoznawczego, należy podkreślić, że jego przedstawiciele od wielu lat biorą aktywny udział m. in. w Ogólnopolskich Centralnych Złotach Wojska Polskiego. Profil działalności Klubu Krajoznawczego „Wędrowiec” ukierunkowany jest na uprawianie turystyki, jako formy czynnego i pożytecznego spędzania wolnego czasu. Organizowane wycieczki mają charakter rekreacyjny, zdrowotny, poznawczy i patriotyczny. Propozycje Klubu Krajoznawczego „Wędrowiec” dostarczają wielu osobom i środowiskom ogromną ilość pozytywnych wrażeń i przeżyć oraz umożliwiają zdrowo i aktywnie spędzić czas. Już w starożytności uważano, że podróżowanie poszerza światopogląd i wzbogaca wiedzę, co potwierdza stara chińska maksyma:

„lepiej raz zobaczyć, niż sto razy usłyszeć”

Tą zasadą kieruje się kierownictwo i członkowie K.K Wędrowiec od 25 już lat..

11-15 czerwca 2013 r. odbyliśmy wycieczkę do Wiednia przez Czechy. Jesteśmy teraz w centralnym miejscu miasta Mikulow na przodzie z prawej kol. Balbina Czarnicka, Jadzia Dądelewska, Krzysztof Waszak z Szlaku Brdy, Leszek Westfal, Halina Grzędowska, Krzysiu Specht, w czerwonej bluzie przewodnik, obok Alicja Włodarczyk, Teresa Leończyk, Edward Gołata, Józef Palewicz i Helenka, Grażyna Gort, Wiesława Białecka, Krystyna i Kazimierz Bagrowscy, Alicja Junczyk, Jolanta Łukowska, Lidia Owczyńska, Jadwiga Talar, Teresa Adamska, Basia Makowska, Marzena Iwanaszko, Maryla Westfal, Piotr Wiśniewski, Arek Michalak i Ela Wujciów.

Wzorowe przekazanie władzy: Prezes z lat 90- tych XX wieku Łucja Toczek i jej następczyni Genowefa Hoffmann która już 4 kadencję prezesuje klubowi.

KLUB TURYSTYKI KAJAKOWEJ „ARKA V”

Klub KTK ARKA V Oddziału Wojskowego PTTK przy Klubie POW w Bydgoszczy powstał z inicjatywy bydgoskich kajakarzy powiązanych z Wojskiem Polskim.

Inicjatorką powołania klubu była Teresa Kaczmarek. Przy poparciu grupy inicjatywnej zorganizowała i przeprowadziła w dniu 01.02.1990 r. zebranie założycielskie klubu, do którego wstąpiło 29 osób. Wybrano Zarząd w składzie: Prezes – Teresa Kaczmarek, Wiceprezes – Bogusław Maciejewski, Janusz Otlewski, Ewa Zaremba oraz Komisję Rewizyjną w składzie: Jan Mieszała, Bogusława Kwiatkowska, Hubert Olszewski. Nazwę klubu „ARKA V” przyjęto od słów piosenki śpiewanej przez rybaków kaszubskich i naszego członka – nestora Kaszubę – Bronisława Lassina.

Pierwszym spływem, w którym klub wziął udział był XXV MZSK rzeką Brdą w dn. 21-25.02.1990 r. W tym samym roku na lipcowym XXXV MSK na Brdzie drużyna klubowa pod wodzą Janusza Otlewskiego zajęła I miejsce w punktacji generalnej.

Na zdjęciu: pierwsza Prezes KTK „Arka V” Teresa Kaczmarek podczas szkolenia Mundka Burzyńskiego w następnych kadencjach Prezesa Klubu. Na kajaku obok koledzy z KTK „Husaria” z Czarnego.

Tak silny klub, zrzeszający wielu instruktorów turystyki PZKaj. oraz przodowników turystyki kajakowej PTTK został poproszony o przejęcie sztabowej imprezy kajakarskiej w Polsce, jaką jest Międzynarodowy Spływ Kajakowy na Brdzie im. Marii Okołów – Podhorskiej. Klub ARKA V organizował ten prestiżowy spływ w latach 1991 – 1997.

Doceniając aktywność i zasługi klubu w 1991 r. władze zaopatrzyły klub w 10 kajaków z kompletnym wyposażeniem. Sytuacja powtórzyła się w 1997 r. kiedy to Ministerstwo Obrony Narodowej ufunდowało klubowi kolejne 10 kajaków z wyposażeniem. Wraz ze sprzętem przyszła potrzeba budowy hangaru. W 1993 r. pracą społeczną wybudowano hangar klubowy na terenie przystani żeglarskiej WKŻ PASAT przy ul. Witebskiej.

Od 1994 r. klub rozpoczął organizować Zimowe Spływy Kajakowe na rzece Drwęcy. Początkowo były to spływy klubowe ale duża liczba zainteresowanych wymusiła przekształcenie spływu w Ogólnopolski Zimowy Spływ Kajakowy. Jego komandorami byli kolejno: Bogusław Maciejewski, Edmund Burzyński,

---

Piotr Paradowski. Spływ funkcjonował do 2005 r. Od momentu pozyskania własnych kajaków tj. 1992 r. wyruszyliśmy na klubowe spływy które odbywały się zawsze w sierpniu z okazji Święta Wojska Polskiego.

Od pierwszych spływów faworyzowaliśmy wschodnią Polskę ze względu na jej fascynującą historię i malowniczość krajobrazu. W kolejnych latach były to: Biebrza, Narew z Narewką, Bug, Rospuda, Ełk, Kanał Warmiński, San, Pisa, Supraśl, Sokołda.

Na zdjęciu: Danuta Plewa i Mundek Burzyński podczas I Zimowego Wojskowego Spływu Kajakowego rzeką Drwęcą. Brodnica – Elgiszewo 10-13.02.1994 r.

Naszą ulubioną jesienną imprezą zamykającą sezon był MSK „Złote Liście” na Kaszubach.

W 2002 r. wzięliśmy liczny udział w III OSK „BUG 2002”. Nasza reprezentacja pod wodzą Janusza Kudelki wzmocniona członkami klubów turystycznych naszego Oddziału PTTK bez problemu zdobyła I miejsce w klasyfikacji generalnej.

W 2004 roku klub zorganizował kurs i egzamin dla przodowników turystyki kajakowej PTTK. Prawie wszyscy członkowie klubu zdobyli stosowne uprawnienia. Skutkuje to tym, że kolega Lech Boczkowski rozpoczyna działalność organizatora spływów kajakowych. W latach 2004 – 2016 zorganizował lub zabrał zespół klubu ARKA V na spływy do zaprzyjaźnionych klubów około 120 razy. Z jego inicjatywy od 2005 roku odbywają się cykliczne OSK „Barwy Jesieni” na Brdzie, w tym roku już po raz 12. W 2004 roku Wiceprezes klubu Janusz Roczyński zorganizował wspólnie z Oddziałem PTTK z Przemyśla bardzo ciekawy spływ rzeką San na odcinku Sanok – Krasiczyn. W Przemyślu uczestniczyliśmy w imprezie-Dniach Wojaka Szejka.

Od 2006 r. z inicjatywy Wiceprezesa klubu Macieja Juhnke i Prezesa Teresy Kaczmarek odbywa się Międzynarodowy Turystyczny Spływ i Wyścig kajakowy na Brdzie. Impreza ta stała się cykliczną, odbyła się 11 razy. W 2006 roku Lech Boczkowski zorganizował dużą ekipę turystów, którzy w barwach naszego klubu wzięli udział w II Międzynarodowym Spływie Kajakowym „Dniestr 2006”. Nasze niezwykle ciekawe przygody z tego spływu oraz pobytu w Chocimiu, Kamieniu Podolskim, Zbarażu zostały przez niego opisane i dostępne są na stronie internetowej klubu.

W latach 2009-12 Zarząd Klubu działał w składzie: Prezes – Lech Boczkowski, Wiceprezes Maciej Juhnke, Wiceprezes – Teresa Kaczmarek, Skarbnik – Aniela Baranowska – Raczyńska, Sekretarz – Norbert Malinowski.

Udało się przyciągnąć do klubu nowych członków, wieloletnich uczestników spływów jak Andrzej Krysiak, Alicja Kodzik, Teresa Knitter, Piotr Gulski, Józef Balcerowicz, Norbert Malinowski, Alina Kowalska, Barbara Nodzyńska, Adam Wenda a także na krócej Sebastiana Cichałę czy Bartłomieja Siemaszko. Klub nawiązał współpracę z klubem kajakowym „Sobótka” z Wałcza, „Szarotka” z Kłodzka i Klubem Wodniaków z Włocławka.

Na zdjęciu: III Ogólnopolski Spływ Kajakowy „Barwy Jesieni” na Brdzie 10-12.10.2007 r. Członkowie K.T.K Arka V – Danuta Plewa i Lech Boczkowski – komandor spływu Obok gość z KTK „Sobótka” z Wałcza – Marylka Szwarz i kolega Mariusz Gerth z klubu SKIPOW.

W ciągu tej kadencji przystąpiono do generalnej wymiany kajaków i wiosł na sprzęt nowoczesnej generacji. Łącznie zakupiliśmy 6 kajaków z fartuchami, sterami oraz wiosłami. Nadal próbowaliśmy utrzymać nasze sztandarowe klubowe spływy letnie. Udało się to w pełni tylko w 2010 r. na Bugu gdy komandorem był Marek Lubiszewski.

W latach 2009, 2011-12 w spływach tych płynęło od 4 do 7 osób co trudno uznać za sukces. Natomiast członkowie klubu realizowali fascynujące pływania indywidualne: Piotr Paradowski – Bajkał i Irkut oraz z córką Zuzią rejs do Berlina, Piotr Gulski – m. Bałtyckie 2009 – 2016, Lech Boczkowski – m. Bałtyckie – 2009-2011, Laponia 2012, Wełtawa 2010. Kierunek wschodni utrzymali Danuta Plewa, Andrzej Zaremba i Mundek Burzyński którzy w tych latach kilkakrotnie uczestniczą w spływach na Ukrainie i Wołyniu. Pokazali się na rzekach: Dniestr, Bug, Sołokija, Rata, Korczyk, Słucz, Styr, Horyń, Ługa i innych.

Na koniec kadencji 2009-2012 klub liczył 26 członków. W tym czasie zorganizowano 79 spływów, w których wzięło udział 1248 uczestników.

Na lata 2013 – 2016 ukonstytuował się Zarząd Klubu w składzie: Prezes – Teresa Kaczmarek, Wice-s Maciej Juhnke, Sekretarz – Adam Wenda, Skarbnik – Alicja Kodzik, Gosp. – Marek Lubiszewski. Była to kadencja trudna. Coraz mniej członków uczestniczyło w imprezach klubowych. Wielu z nas pływało indywidualnie bez powiadamiania innych członków klubu. Jest to zjawisko które występuje powszechnie. Spływy są coraz mniejsze a turyści kajakowi wybierają wyjazdy indywidualne. Na koniec kadencji liczba członków klubu spadła do 20 osób.

Można stwierdzić że przez 26 lat istnienia KTK „ARKI V” byliśmy postrzegani w różnych rankingach i w środowisku wodniackim, jako klub prężny i ciekawy.

KLUB NARCIARSKI „SKIPOW”

Wystarczy odwiedzić jakikolwiek ośrodek narciarski, z zapierającymi dech w piersi widokami – wszędzie tam napotkamy tłumy dorosłych, młodzieży i dzieci skupionych na tej samej czynności: szusowaniu na nartach lub desce, po pokrytym białym puchem stoku.

Narciarstwo jak żaden inny sport skupia często nawet trzy pokolenia: dziadków, rodziców i wnuki, których łączy jedna pasja, integrująca miliony zwolenników na całym świecie.

Klub Narciarski SKIPOW działa od 28 lat. Został założony 10 października 1988 r. przez grupę pasjonatów narciarstwa kolegów: Przesławski, Warchalski, Witczak, Mikulewicz, Trojanowski, Warych, Choiński, Jantarski, Stefański. Klub pod koniec 1998 roku liczył 212 członków.

W kolejnych latach Klubem kierowali:

17.10.1988 – 10.12.1990r. kol. Wojciech Przesławski

10.12.1990- 03.11.1992r. kol. Edward Warych

03.11.1992- 22.04.1993r. kol. Ferdynand Mikulewicz

22.04.1993- 01.12.1998 r. kol. Jan Smura

01.12.1998- 07.11.2000 r. kol. Witold Szewczyk

07.11.2000- 02.12.2008 r. kol. Wojciech Dutkowski

W ostatnich latach prezesowały koleżanki:

02.12.2008- 04.12.2012 r. kol. Grażyna Kryspin

04.12.2012 – 08.11.2016 r. kol. Elżbieta Ostropolska

Już w grudniu 1988 roku instruktor i wielki pasjonat narciarstwa Edward Warych organizuje wyjazd do Szczyrku i szkoli naszą grupę na Szyndzielni, Klimczoku i Pilsku. Organizowane są obozy narciarskie dla młodzieży w Kamieńczyku – lata 1991-95. Także w Bielsku Białej, Korbielowie, Szczyrku i Wiśle. Przed podniesieniem „żelaznej kurtyny” szusowaliśmy w Górach Kaukazu.

Na miejscu, w Bydgoszczy, przez całą zimę korzystamy z sali gimnastycznej podnosząc sprawność fizyczną pod czujnym okiem naszego instruktora, Julka Trojanowskiego.

Z Witoldem Szewczykiem wyjeżdżaliśmy na górskie trasy wspinaczkowe: w Tatry, do Słoweńskiego Raju, w Bieszczady, Beskid Sądecki, Zawoji, Zwardonia, Korbielowa i do poznańskiej Malty.

Przy wsparciu władz miasta i kolegów Jana Smury i Stefana Kulmatyckiego zostaje otwarty stok narciarski w podbydgoskim Myślęcinku, nazwany później „Stefanowym Stokiem”.

Organizujemy tam zawody narciarskie dla dzieci i młodzieży z regionu bydgoskiego, a także czynimy rozgrzewkę przed wyjazdami w prawdziwe góry.

Nasz wspaniały Kolega Rajmund Fiedorowicz regularnie uczestniczy w Biegu Piastów odnosząc znaczące sukcesy w swojej kategorii wiekowej.

Jeśli tylko dopisze śnieg, bawimy się w kuligi na saniach.

Zimą wyjeżdżamy do narciarskich ośrodków alpejskich. Do Austrii, Włoch, Szwajcarii, i Francji. Jeździmy na nartach w Słowacji, Czechach, ale też zjeździliśmy Sudety, Tatry i Bieszczady w Polsce.

Gdy śnieg stopnieje, kończymy sezon narciarski regatami żeglarskimi, ścigając się jachtami po Zalewie Koronowskim.

Nie tylko nartami Klub żyje. Przed rozpoczęciem sezonu Wojtek Dutkowski zorganizował masę wyjazdów turystycznych do Chorwacji i jeden, niezapomniany, na wyspę Napoleona: Korsykę.

Latem, intensywnie żeglujemy, nie tylko po jeziorach. Nie są nam obce morza i oceany. Należy z satysfakcją wymienić kolegę Włodka Palmowskiego, który jachtem Solanus opłynął Przylądek Horn oraz Spitsbergen.

Dla nas każda okazja do spotkań jest dobra. Wspólna Wigilia, Bale Narciarza, pieczenie ziemniaka, Bal Wiedeński, Dzień Kobiet...

Nie stronimy od kontaktów z innymi zaprzyjaźnionymi Klubami: Wędrowiec, Ikar, Perkoz, Pasat, Horyzont, Korona, Arka V, KSW Brduyście...

Prowadzimy także kronikę naszego klubu oraz stronę internetową pod adresem www.skipow.ydnet.pl, którą redaguje kol. Zbyszek Jantarski.

W 28 roku naszej działalności zostaliśmy wyróżnieni prestiżową nagrodą „Klub Roku”. Dyplom i statuetkę wręczył, naszej Pani Prezes Eli Ostropolskiej, Przewodniczący Komisji ZG PTTK do Współpracy z Wojskiem Polskim płk Waldemar Osypiuk, na uroczystości zakończenia Centralnego Zlotu Turystycznego WP - „Magiczny Wrocław”, w dniu 17 września 2016.

Przez te 28 lat wspólnych wyjazdów i spotkań staliśmy się dla siebie jedną wielką zaprzyjaźnioną rodziną.

BYDGOSKI KLUB BIEGÓW NA ORIENTACJĘ

Klub wywodzi się z sekcji sportowej Biegów na Orientację WKS „Zawisza”. W 1991 r. sekcja została rozwiązana a jej członkowie zwrócili się Zarządowi Oddziału PTTK przy Klubie POW o przyjęcie grupy biegaczy na orientację, którzy mieli już poważne osiągnięcia sportowe w strukturze Oddziału – jako Klub Biegów na Orientację. Uchwałą Zarządu Oddziału 18.02.1992 r. klub został przyjęty do PTTK i zasilił Oddział. Charakter klubu pozostał w dalszym ciągu sportowy – członkowie klubu biorą udział we wszystkich imprezach regionalnych i ogólnopolskich w tej dyscyplinie. Klub zrzesza zawodników w różnym wieku od 10 do 55 lat z podziałem na grupy wiekowe, ustanowione przez Związek Biegów na Orientację. Działalność klubu przejawia się w organizowaniu i przeprowadzaniu cotygodniowych treningów specjalistycznych w rejonie Fordonu, Smukały, Przyłubia i Myślęcinka, szkoleń teoretycznych, spotkań z weteranami tej dyscypliny sportu, którzy chętnie dzielą się swoim bogatym doświadczeniem z młodymi adeptami BnO. Kadra klubu wykreowała i organizuje co roku jedną z edycji Pucharu Pomorza i Kujaw w BnO – imprezę o charakterze regionalnym. Członkowie klubu brali udział w Centralnych imprezach krajowych i zagranicą. Najważniejsze z nich to:

- Zawody o Puchar Pomorza;
- Puchar Targów Poznańskich;
- Mistrzostwa Wojska Polskiego.

W 1996 r. klub przy pomocy Oddziału zorganizował II Olimpiadę Młodzieży w BnO zakończony olbrzymim sukcesem organizacyjnym i sportowym (3 złote i 4 srebrne medale w różnych kategoriach wiekowych). Także w tym roku klub opracował, wydrukował 3 nowe mapy – „Przyłubie”, „Szwedzka Góra”, „Myślęcinek” – przez co powiększył swój stan posiadania do 7 map. Bogactwem klubu jest ofiarna, dobrze przygotowana kadra mająca na swoim koncie liczne sukcesy sportowe m.in.:

- Maciej Bzdawski – wice mistrz kraju w kat. M-10;
- Zenon Byczkowski – III miejsce – w Mistrzostwach WP;
- Roman Rudziński – wice mistrz WP.

Klub liczył od 25 do 45 członków. Prezesem klubu od początku do końca był Ryszard Jakielaszek – żołnierz zawodowy – aktywny sportowiec, który miał na swoim koncie wiele trofeów w imprezach regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Do czołowych członków i zawodników klubu należeli kol. Ryszard Jakielaszek, Maciej Bzdawski, Iwona i Zenon Byczkowski, Elżbieta Karwacka, Roman Rudziński. To dzięki ich zaangażowaniu i aktywności przeprowadzono 16 kursów i szkoleń w szkołach bydgoskich popularyzujących tę dyscyplinę sportu. Na skutek kłopotów kadrowych oraz osobistych klub zaprzestał swojej działalności i od 2009 r. praktycznie nie funkcjonuje.

KLUB PŁETWONURKÓW „PERKOZ-PRO”

Klub kontynuuje tradycje pierwszego petetekowskiego Klubu Płetwonurków, który powstał w 1962 roku przy Bydgoskich Zakładach Radiowych „ELTRA” i funkcjonował do 1978 roku. Długoletnim jego prezesem był Włodzimierz MATUSZCZAK.

W 1999 roku, 5 sierpnia grupa członków starego klubu oraz nowych entuzjastów płetwonurkowania reaktywowała Klub Płetwonurków pod nazwą „Perkoz-Pro” i zostali oni przyjęci w struktury Oddziału PTTK przy Klubie POW.

Grupa założycielska, czyli: Zbigniew PIĄTKOWSKI, Zdzisław KLUSZCZYŃSKI, Ryszard REMUS, Grzegorz ANTCZAK, Stanisław MACHNIK, Mariola JANKOWSKA-RUTKOWSKA na zebraniu założycielskim wybrała Władze Klubu: Zbigniew PIĄTKOWSKI – Prezes, Ryszard REMUS – Wiceprezes, Marek KOWALCZYK – Sekretarz, Jacek SZYMANOWSKI – Skarbnik, Grzegorz ANTCZAK – Członek. Tego dnia stawilo się 52 członków klubu i jedną z pierwszych Uchwał było zgłoszenie KP „Perkoz-Pro” do Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK. Klub zarejestrowano 23 sierpnia 1999 roku.

Naładowani entuzjazmem i wolą działania członkowie Klubu pod patronatem prezesa Oddziału PTTK włączyli się aktywnie w wir podwodnej działalności turystycznej. Klub Płetwonurków „Perkoz-Pro” w swojej 17 letniej działalności zanotował wiele osiągnięć i sukcesów szkoleniowych między innymi:

- 16 Spływów Szlakiem Brdy pn. „STER”- Sport Turystyka Ekologia Rekreacja, w których wzięło udział ponad 500 płetwonurków z 23 Klubów krajowych i zagranicznych.
- Członkowie Klubu w zorganizowanych grupach i indywidualnie odwiedzili nurkowiska w krajach Europy i Świata (m.in. Australia, Chorwacja, Egipt, Tunezja, USA, Papua, Włochy, Rosja, Ukraina, Hiszpania, Tajwan, Norwegia, Kuba, Indonezja, Meksyk). Najczęściej, nurkujemy w Morzu Czerwonym.
- 18 Kursów P 1, które ukończyło ponad 200 płetwonurków.
- Zorganizowano spotkania środowiskowe z krajowymi osobowościami nurkowania m.in. Waldemarem Redmanem, Ryszardem Remusem, Zbigniewem Piątkowskim, jak i Antonim Dębskim – oficerem mechanikiem II klasy Marynarki Handlowej, płetwonurkiem doświadczalnym, batynautą, autorem książki „NA DNIE I W TONI”, który wraz z naszym przyjacielem Tadeuszem Wardziunkiewiczem (pomysłodawcą Wyścigu Płetwonurków) za swoje spektakularne dokonania zyskali międzynarodowe uznanie. Wiele ciekawych postaci gościło na Spływach „STER” przekazując swoje doświadczenia i dzieląc się wiedzą przydatną do bezpiecznego nurkowania na wodach otwartych w kraju i poza jego granicami.
- Doskonalono umiejętności płetwonurkowania na różnych akwenach, w tym także nocne, podlodowe, sportowe, rekreacyjne, jak i przydatne w ratownictwie oraz w poszukiwaniu nowych miejsc do realizacji zadań szkoleniowych. Co roku realizowano po kilkanaście wyjazdów i obozów z programem penetracji głębin wodnych o różnym stopniu trudności, m.in. Brda, Zalew Koronowski, Bałtyk, j. Borówno, Żołędowskie, Ostrowite, Wierzchucińskie, Łagowskie, Orłowskie, Gopło, Piłakno, Ostrowskie, Płotki, rz. Łyna, Borowy Młyn, Piechcin, Kamionki i wiele innych miejsc będących odpowiednio możliwości członków Klubu.

Spływ Płetwonurków STER 2007 - grupa płetwonurków oraz gości na starcie w Trzszynie

- Udział w akcjach ratowniczych, poszukiwawczych, a w tym zaginionych na mazurskich jeziorach po tzw. „białym szkwale” i wielokrotnie na Zalewie Koronowskim. Penetrowano również akweny wg wskazań Muzeum POW celem pozyskania zatopionych militariów na potrzeby wystawiennicze eksponatów muzealnych historii oręża.

Kolejne zarządy Klubu;

2004 – 2008: Zbigniew PIĄTKOWSKI – Prezes, Jarosław Domiński – Sekretarz, Marek KOWALCZYK Wiceprezes, Wiesław Jarosz – Skarbnik, Ryszard REMUS – Członek zarządu ds. Szkoleniowych i Technicznych

2008 – 2012: Jarosław Domiński – Prezes, Marek KOWALCZYK – Sekretarz, Wiesław Jarosz – Skarbnik, Ryszard REMUS – Członek zarządu ds. Szkoleniowych i Technicznych, Zbigniew PIĄTKOWSKI – członkowie przez aklamację uznali za honorowego, dożywotniego Prezesa Klubu

2012- 2016: Jarosław Domiński – Prezes, Maria Czarnecka – Sekretarz, Lech Detmer- Skarbnik Osobowości Klubu – zasłużeni pływonurkowie:

- Ryszard Remus, Zbigniew Piątkowski, Waldemar Redmann, Zdzisław i Wiesław Żmudziejewscy, Marek Kowalczyk, Jarosław Lach, Wiesław Jarosz, Mariola Jankowska-Rutkowska, Damiana Adamus, Klara Białowicz, Władysław Adamusik, Tadeusz Łabędzki, Maria Czarnecka oraz Jarosław Domiński

Wiele osób spośród aktywnych członków Klubu Pływonurków „Perkoz-Pro” znalazło nowe zainteresowania, ale jednocześnie pozostali w strukturach Oddziału PTTK. Inni natomiast wraz z poszerzaniem swoich nurkowych kontaktów i zdobywaniem nowych uprawnień z zakresu turystyki kwalifikowanej znaleźli odpowiednie dla siebie formy spędzania czasu w środowisku wodnym, jak m.in. Arnold Paliński, Krzysztof Szortyka, Jacek Szymanowski i wielu innych. Należy również wymienić osoby świadczące pomoc w działalności organizacyjnej i mające swój wymierny wkład w działalności Klubu, to m.in. kol. – Maria Czarnecka, Lech Detmer, Agnieszka Jasińska, Grzegorz Antczak, Czesław Brygman, Wojciech Zieliński, i inni zapisani w Kronice Klubu.

Uwolnienie przedsiębiorczości zaowocowało powstaniem prywatnych ośrodków nauki nurkowania. Takie ośrodki w Bydgoszczy założyli m.in. pływonurkowie wyszkoleni przez instruktorów Klubu „Perkoz-Pro” Artur Bruski i Hubert Kowalik. Z kolei klubowy kolega i strażak Roman Berendt, pływonurek Sekcji Ratownictwa Wodnego Straży Pożarnej założył prywatne Muzeum Nurkowe w Szubinie i nadal bierze czynny udział w działalności Klubu. To także posiadacz wielu trofeów ze spływu „STER” zainicjowanego i realizowanego przez sekretarza Klubu (1999-2012) z pomocą kolegów i instytucji wojska pn. Ogólnopolski Spływ Pływonurków Szlakiem Brdy STER (Sport-Turystyka-Ekologia Regionu). Zdolności organizacyjne i niezbędna wiedza merytoryczna założycieli Klubu Pływonurków „Perkoz-Pro” stały się podstawą rozpoznawalności Klubu w kraju i poza jego granicami. Bogaty dorobek pływonurków – społeczników pomnażany jest obecnie przez miłośników odkrywania podwodnego świata pod kierownictwem kol. Jarosława Domińskiego.

Pływonurkowie Klubu „Perkoz-Pro” i spadochroniarze z Bydgoszczy, byli atrakcją spotkania integracyjnego rodzin żołnierzy pełniących służbę w Iraku podczas festynu Klubu POW w Borównie 2 maja 2004 r.

Poprzez stały kontakt z Urzędem Miasta Bydgoszczy, jak i zainicjowanie udziału pływonurków w uroczystych obchodach 660 rocznicy lokacji miasta, z satysfakcją przyjmujemy swój wkład jako jedno ze źródeł inspiracji w powstawaniu cyklicznego już Festiwalu Wodnego pn. „STER na Bydgoszcz” promującego miasto, a przede wszystkim ważny szlak wodny, rekreacje i sporty wodne. Obecność pływonurków w strukturach Oddziału Wojskowego PTTK to również dobry prognostyk na przyszłość w dobie rozwoju armii i postępującej wymiany pokoleń otwartych na oczekiwane zmiany, zwłaszcza w obliczu prowadzonej profesjonalizacji armii.

Tworzymy nowe standardy. Zapraszamy do Wojskowego Oddziału PTTK z bogatą historią i paletą ofert. Popularyzujemy aktywność ruchową. Dajemy możliwość poprawy kondycji psychofizycznej. Umożliwiamy zdobywanie uprawnień przydatnych w wojsku. PTTK to okazja do samorealizacji. Jesteśmy obecni na stronach Internetu i łamach prasy.

Waldemar Redman (P4) i żółw
- Ekwador, 2007

Kurs nurkowania podlodowego - Borówno 2005.

Kurs P1 Samociązek, 2012 - Na zdjęciu od lewej Maria Czarna
necka, Joanna Pezala i Ryszard Remus (Instruktor M3) - prowadzący szkolenie

Dyskusja po basenie. Od lewej Majka Czarna
necka, Wojtek Przesławski, Basia Rybarczyk, Prezes Zbyszek Piątkowski,
Klara Białowicz i Adam Lis (2013)

Spotkanie z rekinem wielorybim - Waldemar
Redman, Galapagos 2007

Jarosław Domiński
- safari - St Jones, 2008

***Odkrywamy podwodne tajemnice.
Zapraszamy do urzeczywistniania marzeń i oglądania podwodnego świata.***

KLUB TURYSTYKI GÓRSKIEJ „KORONA”

W 1997 roku grupa turystów rozkochanych w górach postanowiła skupić się i działać w Oddziale PTTK przy Klubie POW. Z inicjatywy przewodnika górskiego, ówczesnego kierownika biura tegoż oddziału – Artura Gutowskiego, 6 maja 1998 powołano kolejny klub turystyczny: Klub Turystyki Górskiej „Korona”.

Nazwa wzięła się od idei zdobywania najwyższych szczytów wszystkich pasm górskich w Polsce. W związku z powyższym, zwróciliśmy się do redakcji czasopisma „Poznaj swój kraj” z prośbą o przyjęcie w poczet kandydatów na zdobywców Korony w ramach akcji ogólnopolskiej zorganizowanej

Tatry Rysy pod szczytem - Artur Gutowski

Góry Opawskie 97 schronisko

przez ww. wydawnictwo.

Oprócz rajdów, zlotów, wycieczek górskich, członkowie klubu od lat aktywnie uczestniczą w imprezach turystycznych innych klubów różnych dyscyplin. Jesteśmy stałymi gośćmi na rajdach Klubu Motorowego „Azymut”. Uczestniczymy w sptywach kajakowych Klubu Turystyki Kajakowej „Arka V”, wycieczkach autokarowo-piesznych Klubu Krajoznawczego „Wędrowiec”, rajdach pieszych Klubu „Horyzont” itd.

Sami również współorganizujemy zloty oddziałowe, robimy rajdy piesze, wyjazdy narciarskie i dużo pływamy.

Wielokrotnie nagradzano najbardziej aktywnych i wszech-stronnych członków klubu: Lecha Boczkowskiego – także doskonałego kajakarza, żeglarza i piechura, Piotra Szotę – odwiedzającego każdego roku egzotyczne kraje i góry świata, Andrzeja Wesołowskiego, Alinę Pancer, Artura Gutowskiego – zdobywcę Korony Gór Polski.

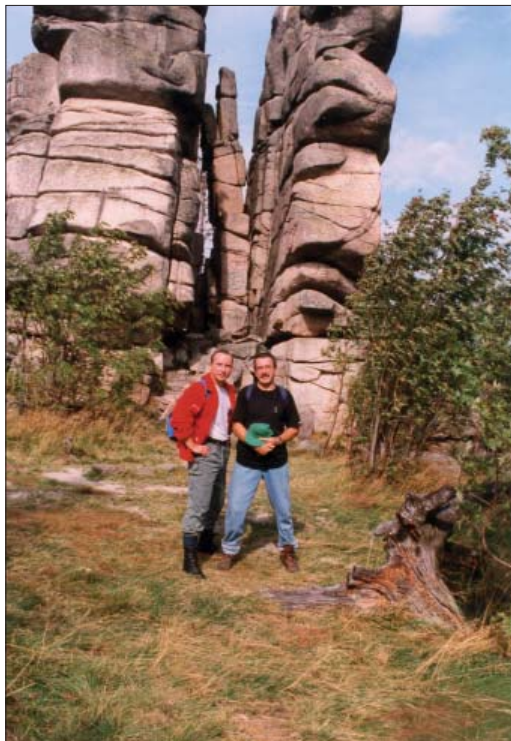
Pieniny
grupa na grzbiecie Małych Pienin

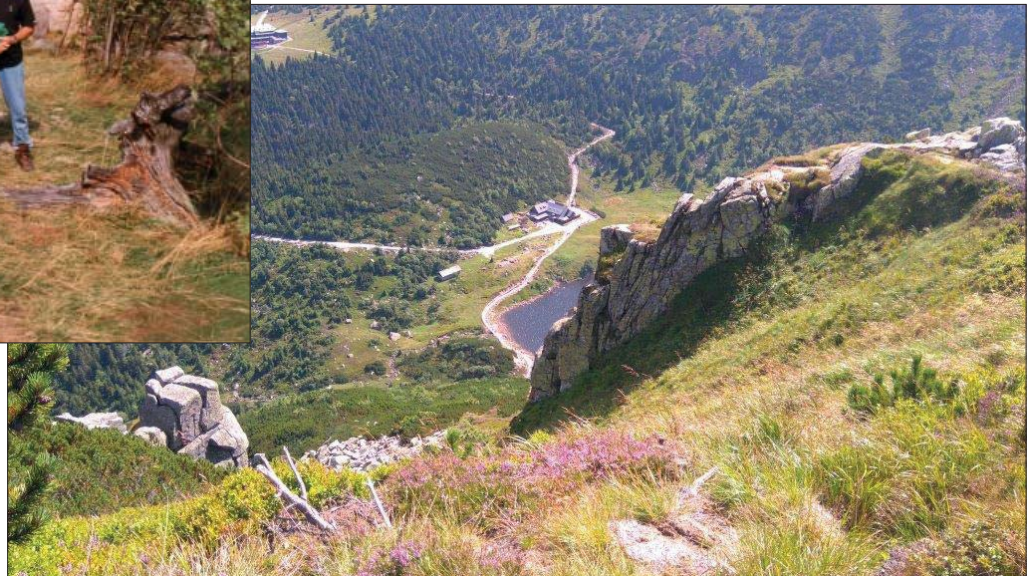

Rajd Sudecki Wojska Polskiego. Cykliczna impreza w której regularny udział biorą członkowie klubu. Na zdjęciu Artur Gutowski i Lech Boczkowski pod obserwatorium na szczycie Śnieżki - 2000

Rajd klubowy w Górach Stołowych - pod grupą „pielgrzymów” stoją Artur Gutowski i Lech Boczkowski - 1998

Co roku staramy się uczestniczyć w Festiwalu Filmów Górskich im. A. Zawady w Łądku Zdroju, łącząc tę imprezę z rajdem po górach Ziemi Kłodzkiej. W planach mamy przejście etapami Głównego Szlaku Sudeckiego oraz Głównego Szlaku Beskidzkiego. Głównym celem jest poznawanie wszystkich pasm górskich w kraju i zdobywanie tzw. Korony Gór Polski. Obecnie kilku członków klubu zdobywa szczyty do Korony. Prezes A. Gutowski zdobył Koronę w 2009 i obecnie wraz z synem Borysem (5 szczytów koronnych do pierwszej Korony), stara się o drugą Koronę.

Z racji odległości od gór, klub jest w specyficznej sytuacji. Imprezy górskie są nieliczne, ale za to „treściwe”. Nie próżnujemy jednak turystycznie, gdyż uczestniczymy we wszystkich możliwych formach turystyki i rekreacji.

KLUB TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ „EUROPEJCZYK”

Transformacja ustrojowa, otwarcie granic, swobodna możliwość podróżowania – wyzwoliły w środowisku wojskowym potrzebę poznania, zwiedzania krajów, które dotychczas były dla kadry i ich rodzin niedostępne ze względu na bariery polityczne i wizowe.

Z inicjatywy oficerów będących od 1990 roku w rezerwie, w styczniu 1993 r. powstaje przy Oddziale PTTK Klubu POW – Klub Turystyki Zagranicznej „Europejczyk”, w skład Zarządu weszli kol. – Józef Ulfig, Edward Kozanowski, Zdzisława Mazana, Jerzy Klejdziniński, Krzysztof Łapiński i Tadeusz Bautenbach. Pierwszym prezesem klubu został wybrany płk rez. Józef Ulfig.

W krótkim czasie do klubu zapisało się 45 nowych członków. Inauguracyjną wycieczkę do Wiednia i Bratysławy zorganizowano już w maju 1993 r. – chętnych było dużo do autokaru zmieściło się tylko 42 osoby. Wycieczkę prowadził sam prezes w roli pilota i przewodnika. Wyjazd ten zintegrował uczestników – członków KPZ „Europejczyk”, nałożyły się nowe pomysły, plany na organizację kolejnych wyjazdów.

Uczestnictwo zarządu w Targach Turystycznych w Poznaniu i Berlinie zaowocowało nawiązaniem kontaktów z biurami turystycznymi Litwy, Czech. Zarząd postanowił, że w każdym roku zorganizowane zostaną 2 wycieczki klubowe i wyjazdy grupowe do sanatoriów w Druskiennikach a w sezonie zimowym jedno – dwu dniowe wycieczki krajowe. Sukces i rozgłos 1 wycieczki spowodował, że 1994 r. klub liczył 97 członków. W latach 1993-95 klub zorganizował 5 zagranicznych wycieczek klubowych do Wiednia, Berlina, Pragi, Wilna, Kowna i Budapesztu, w których wzięło udział 212 członków KTZ „Europejczyk”. W 1994 r. nawiązaliśmy bliższą współpracę z sanatorium w Druskiennikach – w zorganizowanych grupach na odpoczynek zdrowotny wyjechało 6 autokarów, a w 1995 r. – 8 autokarów. W sumie w tym okresie wypoczywało w Druskiennikach 572 naszych członków i sympatyków.

Dynamiczna działalność klubu przerosła oczekiwania zarządu, zaniepokoiła ze wzgl. na duży przepływ gotówki księgową i kierownictwo Klubu POW. Na posiedzeniu Zarządu KTZ „Europejczyk” w końcu 1995 r. zapadła decyzja, że klub przerodzi się w Stowarzyszenie z osobowością prawną.

Przy pomocy prawnej kol. Henryka Kwiatkowskiego przygotowano statut, niezbędne dokumenty i na mocy decyzji Sądu Wojewódzkiego w Bydgoszczy (nr rej. 856) – 19.12.1994 r. powstało Wojskowe Stowarzyszenie Turystyki Zagranicznej „Europejczyk” przy Klubie POW w Bydgoszczy.

Pierwszym prezesem WSTZ „Europejczyk” został wybrany płk rez. Józef Ulfig a jego z-cą płk rez. Edward Kozanowski – pomysłodawcy i organizatorzy Stowarzyszenia.

Krótką – jedynie blisko 2-letnią historią KTZ „Europejczyk” w strukturach Oddziału PTTK przy Klubie POW skutkowało:

- 5 zorganizowanymi wycieczkami autokarowymi;
- 14 grupowymi wyjazdami do sanatorium w Druskiennikach;
- 6 wycieczkami krajoznawczymi po regionie i Polsce;

W sumie wzięło w nich udział 964 członków i sympatyków KTZ „Europejczyk”.

Na zdjęciu od lewej Prezes Józef Ulfig z żoną Heleną, jego następcą już w Stowarzyszeniu Ryszard Bator, Kierowniczka Biura oraz Edward Kozanowski z żoną Barbarą.

TOWARZYSTWO WZAJEMNEJ ADORACJI TURYSTYCZNEJ „TWAT”

Historia działalności TWAT-u sięga początków lat osiemdziesiątych 20 wieku i jest nierozdzielnie związana z burzliwymi dziejami Polski. Idea założenia koła PTTK powstała wśród członków NSZZ „Solidarność”, głównie bydgoskich nauczycieli.

1 marca 1982 roku przy Oddziale Miejskim PTTK w Bydgoszczy zostało powołane do życia Koło nr 58 Pracowników Oświaty i Wychowania, które pod koniec roku przyjęło nazwę Towarzystwo Wzajemnej Adoracji Turystycznej „TWAT”. Na początku lat 90-tych Koło przeniosło się do nowoutworzonego Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdý”. Ostatnią ważną datą w historii działalności Towarzystwa był 2 kwiecień 2005 roku - przejście do Oddziału PTTK przy Klubie POW, obecnie przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych.

Spośród imprez okolicznościowych odbywających się każdego roku na uwagę zasługują: letnie obozy wędrowne, spływy kajakowe po Brdzie i Wdzie, spotkania patriotyczne z okazji 11 listopada, spotkania wigilijne, bale karnawałowe i sylwestrowe oraz rajdy tj. urodzinowe naszego koła, pieczonego ziemniaka do

Zalipie

Rajd kapeluszowy – Słończ

W meczecie w Kruszynianach

Rajd pieczonego ziemniaka w Cielu – polonez w ogrodzie

Cieła, kapeluszone do Słońca i Nowego Mostku. Charakter spotkań klubowych w pełni oddaje panująca w kole niepowtarzalna atmosfera serdeczności, przyjaźni i tolerancji. W ostatnich kilku latach atrakcją turystyczną są też 3 dniowe weekendowe wyjazdy majowe do niezwykłych miejsc tj. Biebrzański Park Narodowy, Warmia, Mazowsze, Pojezierze Wałeckie, Wielkopolska oraz 2 dniowe wycieczki do Warszawy i Trójmiasta. Zwieńczeniem całorocznej działalności są letnie obozy na ogół 2-tygodniowe krajowe i zagraniczne, których organizatorami od 30 lat są przede wszystkim prezesi Zbigniew Cieślewicz, Zdzisław Swiderski oraz Leszek Zyglar-Zagłoba.

Koło od samego początku prowadzi piękne kroniki opracowane i wykonane kolejno przez Mariolę Nadratowską, Bożenę Gabryś, Krystynę Kozłowską i Teresę Nowicką, a nad samofinansującą się działalnością Twat-u czuwają kolejno kol. Krystyna Batka i Łucja Graszek. Od kilku lat Towarzystwo posiada swoją stronę na facebooku, którą administrują Bożena i Lech Detmerowie, na której można oglądać zdjęcia z imprez oraz dzielić się swoimi uwagami. Od kilku lat odpowiedzialną funkcję sekretarza zarządu koła pełni Bożena i Krzysztof Gabrysiowie.

Dzielimy między siebie radość, przyjazne uśmiechy i gesty dobroci, ponieważ w ożywczej rosie małych rzeczy, serce odkrywa swój poranek i doznaje umocnienia.

Wigilia turystyczna

Jubileusz 30-lecia w Pałacu w Ostromecku

Podziemne Miasto – Głuszycza, Kompleks „Osówka”

Góra Zborów – Jura Krakowsko-Częstochowska

KOŁO TURYSTYKI AKTYWNEJ „POJEZIERZE” Z BRODNICY

Grupa założycielska członków PTTK z Brodnicy na czele z kol. Romanem Żołnowskim po uzyskaniu zapewnienia od ówczesnego Burmistrza, że po powołaniu KTA „Pojezierze” otrzymają na kilka lat dzierżawę 152 Ha ziemi na zakolu Drwęcy, gdzie od lat próbowano uruchomić małą marinę – głównie dla spływów kajakowych – przystąpiła do działania. Już 07.12.2000 r. zwołano zebranie założycielskie koła, powołano Zarząd w składzie: kol. R. Żołnowski – Prezes, kol. J. Lodziński – V-ce Prezes, M. Malicki – Skarbnik oraz dyr. Szkoły Podstawowej – B. Dynecki.

W dniu 24.01.2001 r. Uchwałą 2/2001 Zarządu Oddziału PTTK przy Klubie POW – KTA „Pojezierze” włączono do struktur Oddziału. Na pierwszym zebraniu koła obecnych było 32 członków, głównie uczniowie szkoły oraz byli działacze PTTK z IV Pułku Chemicznego dotychczas zrzeszeni w W.K PTTK „Kormoran”.

W ciągu 12 lat działalności koła zrealizowano następujące cele.

1. Zorganizowano wspólnie z JW. 3537 sześć wycieczek autokarowych na Hel, do Zakopanego, Szafarni, Muzeum POW na Turbacz, do Golubie – Dobrzynia, w których wzięło udział 226 żołnierzy.
2. Zorganizowano 12 szkoleń i konkursów o tematyce ochrony przyrody i zabytków, w których uczestniczyło 572 kursantów.
3. Gruntownie przebudowano i odnowiono obiekty i teren zakola w ramach prac społecznych zasadzono 500 drzewek i krzewów.
4. Ze środków własnych zakupiono 10 kajaków, na których zorganizowano 15 spływów rzeką Drwęcą (240 uczestników)
5. W wycieczkach rowerowych wzięło udział 480 dzieci, młodzieży ze szkół brodnickich.
6. Na dorocznych festynach zorganizowanych dla mieszkańców Brodnicy wzięło udział blisko 3000 młodzieży, dzieci i emerytów.

Uroczystość 10-lecia KTA POJEZIERZE (08.08.2010) od lewej Prezes o/w PTTK z Bydgoszczy E.Kozanowski, Prezes Koła – R. Żołnowski – Prezes ZG PTTK – Lech Drożdżyński – V-ce Prezes Oddział PTTK z Gdyni oraz Starosta Brodnicki wójt gminy Brodnica i Z-ca Burmistrza m. Brodnica.

Jedna z wycieczek zorganizowanych przez Koła dla żołnierzy 4 p.ch. grupa na tle zamku golubskiego (listopad 2003)

Członkowie KTA po spływie na kajakach zakupionych z własnych środków

7. W zorganizowanych przez Prezesa koła wycieczkach pieszych po Brodnicy i okolicy wzięło udział 740 żołnierzy, dzieci i młodzieży.
8. Współorganizowano Międzynarodowe Spływy Kajakowe (zabezpieczano 3-dniowe) pobyty kajakowe na zakolu).

To tylko wybrane osiągnięcia KTA „pojezierze” – wiele innych form działalności turystyczno – krajoznawczej i rekreacyjno – wypoczynkowej zostało opisane i uwiecznione w 4 tomach kroniki, będącej w posiadaniu Prezesa Koła Kol. Romana Żołnowskiego, który był sercem i mózgiem tego koła.

W związku z planami zagospodarowania miasta Brodnicy, pozyskiwaniem środków unijnych wypowiedziano dzierżawę, KTA „Pojezierze” straciło bazę swojego działania i zmuszone było zakończyć po 12 latach swoją działalność.

Samorozwiązanie koła nastąpiło Uchwałą Nr 01/2012 z dn. 20.09.2012 r.

Wycieczki rajdy rowerowe były jedną z form działalności koła, uczestnicy rajdu na trasie Zakole – Górzno.

Dużą popularnością cieszyły się organizowane przez Koło turnieje piłki siatkowej dla Brodniczan

Grochówka przygotowana w kuchni polowej, przekazanej Kołu przez Oddział PTTK przy Klubie POW przyciągała mieszkańców Brodnicy, była prawdziwie wojskowa, smaczna.

Pogadanki o historii Brodnicy i krajoznawczych atrakcjach ziemi Brodnickiej prowadził osobiście Prezes KTA – kol. Roman Żołnowski.

KLUB TURYSTÓW PIESZYCH „HORYZONT” Z SOLCA KUJAWSKIEGO

W dniu 10 października 2004 roku, w sali klubowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Solcu Kujawskim, spotkała się grupa osiemnastu miłośników turystyki po to aby założyć koło PTTK w Solcu Kujawskim. Szybko ukonstytuował się Zarząd Koła, na czele którego stanął Krzysztof Skorupka.

Przedstawiono cele i zadania nowej struktury. Na kolejnym zebraniu zaproponowano kilka nazw nowo powstałego Koła. Ostatecznie zaakceptowano propozycję kol. Kazimierza Hajdamowicza: „Horyzont”. Wybrano zarząd w składzie: Krzysztof Skorupka – prezes, Bernadeta Gasińska – skarbnik, Renata Ambryszewska – sekretarz. W skład komisji rewizyjnej weszli: Jarosław Szefer, Piotr Hartwich. Powstała też pierwsza wersja strony internetowej i pierwszy znak klubowy. Plany na 2005 rok były ambitne, i oprócz wycieczek pieszych zakładano także organizację wypraw rowerowych i autokarowych. Bardzo szybko udało się nawiązać kontakty z turystami z innych miast. W kwietniu 2005 roku Puszczę Bydgoską odwiedziła grupa turystów z Gdańska – reprezentujących Klub Turystów Pieszych „Bąbelki”. Kontakty z tym klubem utrzymywane są zresztą po dzień dzisiejszy. „Horyzont” rozwijał się bardzo dynamicznie, tak, że po niespełna rocznej działalności zapadła decyzja o powołaniu nowej struktury.

Zjazd założycielski Oddziału „Puszczańskiego” PTTK w Solcu Kujawskim odbył się w czerwcu 2005 roku. Część członków „Horyzontu” utworzyła Klub Turystów Rowerowych „Torpedo”, pozostali piechurzy podjęli uchwałę o zmianie nazwy Koła „Horyzont” na: Klub Turystów Pieszych „Horyzont”.

W 2008 roku, na skutek różnic zdań w Oddziale Puszczańskim, członkowie KTP „Horyzont” podjęli uchwałę o przejściu do Oddziału Miejskiego PTTK w Toruniu. W 2009 roku nastąpiło ożywienie działalności Klubu za sprawą nowych, młodych i aktywnych członków. Poprowadzono rekordową ilość rajdów i wycieczek- łącznie 57.

Na początku 2010 roku KTP „Horyzont” podjął nieudaną próbę reaktywacji Oddziału Puszczańskiego w Solcu Kujawskim. Ostatecznie Klub wstąpił w struktury Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy. Od 2011 roku KTP „Horyzont” organizuje Rajd Długodystansowy o nazwie „Tamtendyk”, skupiający co roku coraz większą liczbę turystów.

Jesienią 2012 roku odbyło się Zebranie Sprawozdawczo Wyborcze Klubu Horyzont, na którym nastąpiły radykalne zmiany. Dotychczasowy Prezes i współzałożyciel Klubu Krzysztof Skorupka zrezygnował ze swojej funkcji na rzecz młodych kolegów. W skład nowego Zarządu Klubu weszli: Łukasz Wojtecki – prezes, Tomasz Zubrycki – wiceprezes, Daria Jendrzewska – sekretarz, Adrian Siepak – skarbnik, Marcin Dominiak – członek zarządu.

III Rajd Długodystansowy „Tamtendyk”. Gniewkowo – Solec Kujawski, 13.04.2013 r.

W 2014 roku Klub obchodził swoje dziesięciolecie. Jubileusz został połączony z otwarciem nowego szlaku pieszego w Puszczy Bydgoskiej. Szlak wyznakowany przez kol. Darię Jendrzejewską i kol. Krzysztofa Skorupkę nosi imię Jerzego Szafkowskiego – zmarłego w 2010 roku przyjaciela turystów oraz miłośnika Puszczy Bydgoskiej. Zwieńczeniem jubileuszu było wręczenie dla KTP „Horyzont” tytułu Klubu Roku spośród klubów działających w Oddziałach Wojskowych PTTK.

Wiosną 2015 roku podczas Zlotu Oddziału w Janowie „Horyzont” po raz pierwszy zdobył puchar przechodni Oddziału, zwyciężając w klasyfikacji generalnej zlotu.

Członkami honorowymi Klubu są: znany kajakarz- Aleksander Doba, prezes KTP „Bąbelki” Gdańsk – Daniel Nazaruk oraz Tomasz Dunkelmann.

Najbardziej zasłużeni turyści:

Krzysztof Skorupka – współzałożyciel oraz pierwszy prezes Klubu, organizator zlotów turystycznych nad Zieloną Strugą a także licznych rajdów dla dzieci i młodzieży. Inicjator współpracy w zakresie turystyki ze szkołami w Solcu Kujawskim, Nowej Wsi Wielkiej i Gniewkowie. Opracował i wyznakował kilka szlaków w Puszczy Bydgoskiej. Współorganizator spotkań muzyczno-turystycznych pt. „Muzyka ze szlaku”. Za swoją działalność uhonorowany dyplomem Zarządu Głównego PTTK.

Daria Jendrzejewska – uczestniczka wielu rajdów i wycieczek. Współorganizatorka zlotów turystycznych. Od 2012 roku sekretarz Klubu. Razem z kol. Krzysztofem Skorupką wyznakowała szlak pieszy im. Jerzego Szafkowskiego. Współorganizatorka spotkań muzyczno-turystycznych pt. „Muzyka ze szlaku”.

Łukasz Wojtecki – od 2012 roku prezes Klubu, członek zarządu Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy. Pomysłodawca oraz organizator Rajdu Długodystansowego „Tamtendyk”. Inicjator współpracy turystycznej ze szkołami w Solcu Kujawskim oraz Gniewkowie. Za swoją działalność uhonorowany dyplomem Zarządu Głównego PTTK.

Uczestnicy III Rajdu Pamięci kpt. Alojzego Bruskiego ps. Grab. Puszcza Bydgoska, 2016 r.

Turyści K.T.P. „Horyzont” podczas Kaszubsko-Pomorskiego Rajdu „Stolemi”. Łęczyce, 2011 r. Od lewej: Tomasz Dunkelmann, Łukasz Wojtecki, Marcin Dominiak, Daniel Nazaruk, Krzysztof Skorupka.

Turyści z KTP „Horyzont” na Połoninie Wetlińskiej”. 19.08.2010 r. Od lewej: Tomasz Zubrycki, Tomasz Wolniewicz, Monika Ziótkowska, Adrian Siepak, Łukasz Wojtecki, Patryk Jendrzejewski, Jerzy Judyn.

KLUB SPORTÓW WODNYCH „BRDYUJŚCIE”

KSW powstał w 2013 roku z inicjatywy kilku osób, które postanowiły działać w ramach Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy. Duży wkład w powstanie klubu i utworzenie przystani żeglarskiej włożył wieloletni członek PTTK kol. Wiesław Jarosz. Dzięki wsparciu Zarządu Oddziału PTTK, a w szczególności kol. Edwardowi Kozanowskiemu i kol. Lechowi Boczkowskiemu oraz UM Bydgoszczy klub zaczął funkcjonować w opuszczonych od lat pomieszczeniach po harcerskim klubie Koga. Zaczęliśmy działalność sportową, turystyczną oraz remontową na przejętym pod naszą opiekę obiekcie położonym przy ulicy Witebskiej 2a w Bydgoszczy. Od tego momentu rozpoczęliśmy inwestycje, między innymi powstało nowe ogrodzenie, parking, pomosty, zaplecze socjalne, przyłącze do sieci wodnej, slip. Dużym wsparciem było zakupienie sprzętu sportowego sfinansowanego przez Urząd Miasta Bydgoszczy. Klub duży nacisk kładzie na angażowanie się w działalność wolontariacką, organizuje akcje popularyzujące aktywny wypoczynek nad wodą dla różnych grup społecznych w tym dla osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży z domów dziecka i szkół. Sukcesem klubu jest prężna sekcja regatowa biorąca udział w licznych regatach. Najmłodszy żeglarze trenują na akwenie Toru Regatowego na łodziach klasy Optimist, Isa, Laser, Kadet, Ok dinghty. Seniorzy zdobywają czołowe lokaty w regatach jachtów kabinowych w klasie T3.

Członkowie klubu na regatach

Na zdjęciu: Kamil Urbanowicz, Adam Jarosz, Konrad Pachura, Mikołaj Psiakowski

W roku 2015 klub został uhonorowany przez Ministerstwo Obrony Narodowej tytułem Klub Roku. Również w tym roku uzyskaliśmy Licencję Klubu Sportowego w dyscyplinie żeglarstwo Polskiego Związku Żeglarskiego.

W roku 2016 dzięki nieustającej pracy nad modernizacją przystani miesięcznik Żagle przyznał nam 5 gwiazdek w corocznym spisie portów i przystani.

W 2016 roku z inicjatywy kol. Iwony Jarosz udało się utworzyć na terenie klubu bezpłatną wypożyczalnię rowerów wodnych, która działa dzięki pracy wolontariackiej członków klubu. Naszym klubem od lat z powodzeniem zarządzają kobiety: za sterem stoją Komandor Tatiana Urbanowicz oraz sekretarz Iwona Jarosz, wspomagane przez Wice komandorów: Marka Walusiaka i Krzysztofa Urbanowicza oraz skarbnika Wiesława Jarosza. Na koniec 2016 roku klub skupia 50 członków i sympatyków.

Nasza przystań - Tor regatowy w Brdyujściu

KLUB TURYSTYKI LOTNICZEJ „IKAR”

Rosnące zainteresowanie sportami lotniczymi i dynamiczny rozwój turystyki lotniczej, po stworzeniu przez państwo polskie warunków do prywatnego posiadania statków powietrznych, jest powodem ożywionej działalności miłośników swobodnego latania w powietrznej przestrzeni. Turystyka lotnicza choć coraz popularniejsza wśród amatorów latania nie była sformalizowana w strukturach PTTK. Wobec powyższego na podstawie własnych doświadczeń uzyskanych przy okazji wykonywania skoków spadochronowych, jak i podczas prowadzenia wywiadów środowiskowych, długoletni członek Oddziału PTTK pełniący kolejno funkcje wiceprezesa Oddziału i Sądu Koleżeńskiego Marek Kowalczyk, postanowił powołać Klub Turystyki Lotniczej. Przedkładając inicjatywę powołania

Klubu miłośników lotnictwa w Wojskowym Oddziale PTTK spotkał się ze zrozumieniem Władz Oddziału oraz aprobatą koleżanek i kolegów zrzeszonych w działającym przy Klubie IWsp SZ, a powstałym również z inicjatywy wymienionego kolegi – Kole Terenowym Nr 2 IV Oddziału ZPS Inowrocław. Koło terenowe inowrocławskich spadochroniarzy związanych różnymi względami z Bydgoszczą, stanowiło załączek do utworzenia Klubu dającego możliwość działania lotnikom z różnych dziedzin lotniczej specjalności.

06.04.2014 r. - z inicjatywy wiceprezesa Sądu Koleżeńskiego utworzono w strukturach organizacyjnych Wojskowego Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ, Klub Turystyki Lotniczej „IKAR”

Grupa założycielska: Marek KOWALCZYK, Jan JĘDRZEJCZAK, Andrzej KOWALSKI, Tadeusz MRÓZ, Janina KENDZIORA, Wiesław LEBIEDEW, Tomasz BIEGAŁA

Na zebraniu założycielskim 6 kwietnia w Oddziale PTTK wybrano Władze Klubu, które stanowią:

ZARZĄD: Jan JĘDRZEJCZAK – Prezes, Marek KOWALCZYK – Wiceprezes (z funkcją sekretarza), Janina KENDZIORA – Skarbnik oraz Tadeusz MRÓZ, Bartosz WAJER – Członkowie Zarządu

W trakcie zebrania założycielskiego nakreślono wstępny plan działalności Klubu i przyjęto zaproponowaną przez wiceprezesa jego nazwę oraz logo. Ponadto jako inicjatorowi powołania Klubu oraz twórcy wielu istotnych przedsięwzięć wymaganych do spełnienia, powierzono także wykonanie Regulaminu Klubu Turystyki Lotniczej „IKAR” Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ. Nadal w ramach popularyzacji turystyki i rekreacji oraz służby wojskowej organizować się będzie autorski „LOTTUR” wiceprezesa jako Regionalną Inaugurację Sezonu Lotniczo-Turystycznego. Przedsięwzięcie gromadzi od szeregu lat wielką rzeszę

W pierwszym rzędzie od lewej stoją: Marek Kowalczyk, Mieczysław Cybulski, Ryszard Grejner, Tadeusz Mróz, Janina Kendziora, Jan Jędrzejczak, Erwin Schulz, Bogdan Dankowski. Odpowiednio w rzędzie drugim: Aleksander Bednarski, mjr Artur Wiśniewski, Tomasz Biegała, Henryk Wesołowski, Mirosław Piątkowski, Krzysztof Pawlak, Bartosz Wajer, Bronisław Bytner.

Prekursorzy Klubu Turystyki Lotniczej Wojskowego Oddziału PTTK przy Klubie IWsp SZ (2014 r.) na lotnisku 56. Bazy Lotniczej WL w Latkowie. W grupie entuzjastów lotnictwa i aktywnego wypoczynku od lewej stoją Oldboje spadochroniarze: Bogdan Dankowski, Andrzej Kowalski i Janusz Górny. Klęczy pletwonurek Zbigniew Piątkowski z Klubu „Perkoz-Pro”, który z Markiem Kowalczykiem i Jarosławem Domińskim współtworzyli „LOTTUR”.

Znaczkę pocztową, którą wydała Poczta Polska w 2012 r. z inicjatywy organizatora Regionalnej Inauguracji Sezonu Lotniczo-Turystycznego „LOTTUR” dla promowania turystyki lotniczej przez IV Oddział ZPS i Wojskowy Oddział PTTK przy Klubie IWsp SZ w Bydgoszczy

uczestników. Należną opieką otoczone będą wybrane miejsca pamięci narodowej, a w uroczystościach patriotycznych wezmą udział przedstawiciele Klubu z poczem sztandarowym. Opiekę nad mogiłą pomordowanych przez hitlerowców w lasach Gniewkowa podczas II wojny światowej przyjęto powierzyć członkowi Władz Klubu mieszkającemu w Gniewkowie Bartoszowi Wajerowi. Zapoczątkowane wyjazdy zbiorowe pn. „KRET” (Kultura – Rekreacja – Edukacja – Turystyka) na Festyn Komandosa w Dziwnowie przyjęto również do realizacji przy wsparciu IV Oddziału ZPS. Utworzony zostanie terminarz realizacji strzelań na strzelnicy sportowej LOK w Bydgoszczy. Ważnym zadaniem będzie udział w zawodach sportowo-obronnych. Tak wypełniono pierwszą paletę zadań dla Klubu Turystyki Lotniczej.

W krótkim przedziale czasu odpowiadającym aktywnej obecności „IKARA” w ramach organizacji turystów zrzeszonych przy wojsku, odnotowano już wiele nowych, znaczących zdarzeń jak m.in. nawiązanie współpracy z burmistrzem Gniewkowa i doprowadzenie do spotkania jego mieszkańców z wyczekiwany tam gen. Romanem Polko. To wynik inicjatywy prezesa Jana Jędrzejczaka i determinacji spadochroniarza 1. Batalionu Szturmowego Dziwnów Ryszarda Siluka, wspartych przez prezesa Oddziału. Jan Jędrzejczak to jedna z osobowości Klubu, „Spośród wielu osób pozytywnie wyróżniających się w społecznej działalności można jeszcze wyróżnić koleżanki i kolegów, m.in. Janinę Kendziore, Wiesławę Suszek, Katarzynę Suś, Tadeusza Mroza, Wiesława Lebedewa, Andrzeja Kowalskiego i Krzysztofa Chytrowskiego. Na zakończenie wspomnieć należy o realizacji spotkań środowiskowych z udziałem ppłk. pil. mgr. Waldemara Bołotowicza, mistrza sportu spadochronowego, autora książki pt. „Wspomnienia Spadochroniarza – Pilota”, który rozbudza u młodych czytelników ciekawość lotnictwem, a innym przywraca osobiste wspomnienia spod czaszy spadochronu udowadniając, że „słowo na wiatr rzucone bez echa przeminie, lecz myśl w czyn przekuta nie bez skutku minie”. Prowadzący w Klubie działalność dokumentującą realizację statutowych przedsięwzięć, promuje Oddział PTTK i Klub IWsp SZ w Internecie i w czasopismach „Nurkowanie” oraz „Spadochroniarz”. Należy jednak zaznaczyć, że na proces tworzenia Klubu miłośników lotnictwa znaczący wpływ mieli: kierownik Klubu IWsp SZ i prezesi Wojskowego Oddziału PTTK. Za udzielenie przez kierownika Klubu IWsp SZ wsparcia spadochroniarzom, wnioskowano o wyróżnienie pracownika wojska ppłk. rez. Marka Trojana- Złotą Odznaką ZPS.

Klub „IKAR” zaprasza do poznawania uroków świata z lotu ptaka. Zapraszamy chętnych do struktur organizacyjnych PTTK skupiających ludzi aktywnych, a przede wszystkim posiadaczy różnego rodzaju statków powietrznych niezbędnych do realizowania specyficznej turystyki kwalifikowanej – turystyki lotniczej. Przedstawiciele służb mundurowych mają doskonałą okazję do realizowania swoich zainteresowań, a przede wszystkim mogą kształtować swoją sylwetkę i doskonalić niezbędną, szczególnie w armii WP – sprawność psychofizyczną. Zapraszamy. Podniebni turyści zafascynowani podziwianiem Ziemi Kujaw spoza chmur. (Aeroklub Kujawski)

Turyści podniebnych szlaków – spadochroniarze: kamerzysta Marcin Laskowski i twórca KTL „IKAR” pracownik Klubu IWsp SZ (st. chor. sztab. rez.) Marek Kowalczyk 4000 m nad ziemią Wielkopolski.

Regionalna Inauguracja Sezonu Lotniczo-Turystycznego „LOTTUR 2007” z udziałem dzieci zainteresowanych parolotniarzem na lotnisku Aeroklubu Kujawskiego. Nieocenioną pomoc w organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży świadczyli obecni poza kadrem: Zofia Silska i Henryk Wick - prezesi Klubu “Rama 76”

Rodzinny udział w RISLT „LOTTUR” i propagowaniu służby wojskowej. Przedstawiciel Wku Inowrocław mjr Zbigniew Gorczyca wraz z żoną i synami.

WOJSKOWE KOŁO PTTK NR 11 W INOWROCŁAWIU

Wojskowe Koło PTTK Nr 11 powstało w 1984 przy 2 pułku kolejowym (obecnie 2 pułk inżynieryjny) w Inowrocławiu i zarejestrowane zostało przy ówczesnym Klubie POW w Bydgoszczy. Inicjatorami powstania koła byli: kol. Lech Krawczyk i kol. Andrzej Orczykowski. Koło od powstania swą działalność ukierunkowało na inspirowanie do czynnego wypoczynku i poznawanie walorów krajoznawczych Polski, skierowaną do żołnierzy i pracowników wojska pułku. W pierwszym okresie swego istnienia koło organizowało wycieczki krajoznawcze i rajdy rowerowe.

Z rowerowego siodełka w iście turystycznym zapale podziwiano Kaszubski Park Krajobrazowy, swoisty urok Ziemi Dobrzyńskiej, pobliskich Pałuk. Kadra i pracownicy wojska wraz z rodzinami obojętnie uczestniczyli w odbywających się cyklicznie turniejach rodzinnych. Wieloletnie doświadczenie turystyczne pozwoliło zaoferować formy działania, które były akceptowane nie tylko przez kadrę i rodziny ale także przez żołnierzy służby zasadniczej. Dzięki inicjatywie członków koła w okresie kiedy żołnierze odbywali służbę zasadniczą zapoznawani byli z historią i tradycjami regionu poprzez zwie-

dzianie m.in. Muzeum im. Jana Kasprówic w Inowrocławiu, Muzeum POW w Bydgoszczy czy uczestnictwo w wycieczkach do Torunia i na festyn archeologiczny w Biskupinie. Odrębnym elementem działalności turystycznej dla żołnierzy służby zasadniczej służby wojskowej była turystyka kwalifikowana, do której prowadzenia uprawnienia zdobyli członkowie koła. Organizowano cyklicznie spływy kajakowe Łojewo-Kruszwica połączone ze zwiedzaniem Mysiej Wieży i Katedry. Co rocznie organizowano 5-6 wycieczek w góry, głównie

CZANTORIA, 2011

I rząd od lewej: Beata Tomczak, Wiesław Lewandowski, Janusz Koźmiński, Ryszard Cieślowski, Iwona Koźmińska, Danuta Rubik, Justyna Gaczkowska, Ania Dzierżawska, Marzena Łytkiewicz, Waldemar Łytkiewicz, Marek Dzierżawski, Anna Nowak, Sebastian Nowak, Justyna Zielińska, Marcin
II rząd od lewej: Adam Gollnik, Grażyna Szocińska, Renata Pietrzak, Maciej Gaczkowski, Wiesława Baranowska, Maria Sandecka, Sylwia Siembrzuch, Kamila Kąkol, Jarosław Kąkol, Aleksandra Owczarzak, Marika Reszewska, Marcin Tytułski,
III rząd od lewej: Daria Gollnik, Bogdan Pronobis, Tomasz Baranowski, Maciej Gaczkowski, Renata Gawrońska, Dorota Pronobis, Jolanta Gmerek, Grażyna Wiśniewska, Maciej Gmerek, Henryk Pietrzak

ŚNIEŻNIK, 2008,

Stoją od lewej: Grażyna Wódnik, Katarzyna Malińska, Kamila Kąkol, Jarosław Kąkol, Aurelia Chrzęszcz, Ryszard Cieślowski, Danuta Rubik, Renata Gawrońska, Piotr Nowaczyk, Marcin Wódnik
Siedzą od lewej: Kamila Nowaczyk, Artur Wiśniewski, Grażyna Wiśniewska, Michał Gawroński

w Sudety i Beskid Śląski. Dla wielu uczestników tych wycieczek była to pierwsza wyprawa w góry.

W latach dziewięćdziesiątych dużą popularność cieszył się letni i zimowy wypoczynek organizowany przez kol. Andrzeja Świerczyńskiego, kol. Stefana Majora, kol. Artur Wiśniewskiego. Zimowiska w Milówce, Zgorzelcu, Zakopanym oraz obozy rowerowe po Kaszubach Pałukach i Pieninach do dnia dzisiejszego żyją we wspomnieniach ich uczestników.

Obecnie stałe miejsce w kalendarzu imprez rekreacyjno-turystycznych zajmują spływy kajakowe. Dzięki zaangażowaniu członków koła: kol. Janusza Grzybowskiego, kol. Stefana Smużyńskiego, kol. Artura Wiśniewskiego, od 1993 roku tradycyjnie w pierwszych dniach maja odbywają się spływy kajakowe. Przez 24 lata podczas spływów poznano 24 szlaki kajakowe. Doświadczenia zdobyte podczas majowych spływów zrodziły wakacyjne dwutygodniowe spływy, które odbywają się od 2003 roku nie tylko na rzekach w Polsce ale też na Litwie, Łotwie i Estonii. Duża popularność czynnego wypoczynku w kajaku pozwala na organizowanie jednodniowych spływów z Inowrocławia do Kruszwicy czy Łącka.

Do tradycji koła wpisały się wycieczki krajoznawcze z okazji Dnia Kobiet. Organizowane od 1998 roku wycieczki w góry organizowane przez kol. Artura Wiśniewskiego są dla pań okazją do poznania uroku Polskich Gór. Podobnie jak uczestnicy spływów majowych tak i uczestnicy marcowych wycieczek za każdym razem odkrywają nowe miejsca.

Koło reprezentowane jest na imprezach organizowanych przez środowisko wojskowe takich jak Rajd Górski

Wojska Polskiego w Sudetach, Centralny Rajd Wojska Polskiego w Bieszczadach, SeminaRIA Krajoznawcze i innych.

Od 2006 roku do kalendarza imprez organizowanych przez koło wszedł Rajd Pieszy im. Kpt. Pawła Cymśa, organizowany dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. Promujący region Kujaw i tradycję Powstania Wielkopolskiego.

Przez ostatnie lata działalnością koła kieruje jego prezes Artur Wiśniewski, którego w codziennej pracy oprócz wcześniej wymienionych wspierają: Zygmunt Szczepański, Wiesław Lewandowski, Michał Figas.

Działalność turystyczno- krajoznawcza koła mimo trudności nadal przyczynia się do integracji środowiska jednostki przy której działa oraz tworzy warunki do czynnego wypoczynku połączonego z krajoznawstwem.

POZOSTAŁE KOŁA I KLUBY BĘDĄCE CZASOWO W STRUKTURACH ODDZIAŁU

1. KOŁO PTTK NR 13 "ISKRA"

Koło powstało z inicjatywy ówczesnego dyrektora WZL-2 ppłk. Jerzego Kuleszy oraz płk. Władysława Lazarowicza – sekretarza Oddziału PTTK przy Klubie POW (04.05.1988 r.). Pierwszym prezesem koła był kol. Janusz Walczyk. Działalność koła opierała się głównie na organizowaniu imprez masowych o charakterze rodzinnym głównie dla pracowników WZL-2 i ich rodzin. Koło zorganizowało 4 kursy „Organizatorów Turystyki” w l. 1991-1994, na których 37 osób uzyskało legitymację i miano organizatora turystyki. Koło dzięki współpracy z Zakładowymi Związkami Zawodowymi dorobiło się bogato wyposażonej wypożyczalni sprzętu turystycznego. Z inicjatywy koła zorganizowano Turnieje Halowe Kół i Klubów PTTK, działających w Oddziale PTTK. W turniejach tych startowały reprezentacje prawie wszystkich klubów i kół, każdorazowo brało w nim udział od 40-120 uczestników. Prezesami koła kolejno byli: Piotr Wiśniewski i Józef Krawiec. Koło liczyło od 51-87 członków- zorganizowało ponad 100 imprez, w których wzięło udział blisko 3 tys. osób. Koło zaprzestało działalności i samoistnie się rozwiązało z chwilą rozwiązania Związków Zawodowych, które były głównym sponsorem koła.

2. KOŁO PTTK NR 8 „IKAR”, działający początkowo przy Klubie Garnizonowym „Lotnik”, kierowane przez Waldemara Adamca, działało w środowisku kadry i pracowników cywilnych jednostek lotniczych garnizonu. Koło organizowało głównie imprezy o charakterze rekreacyjnym, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu środowiska (kuligi, Powitanie Wiosny, Majówki, Rodzinne Spływy Kajakowe rz. Brdą, wycieczki w Bory Tucholskie połączone z grzybobraniem) w 43 imprezach wzięło udział ponad 1500 uczestników.

3. KOŁO PTTK NR 9 PRZY 1386 W BYDGOSZCZY kierowane przez Andrzeja Maciejewskiego działa głównie na rzecz środowiska żołnierzy służby zasadniczej JW., organizując spacery po Bydgoszczy z przewodnikiem, wycieczki po regionie oraz zabezpieczenie czasu wolnego przez organizację imprez rekreacyjno – sportowych (J. Serwiński był głównym ich organizatorem).

4. KOŁO NR 10 „MAŁTWA” przy Ośrodku SZKOLENIA OPERATORÓW I MECHANIKÓW w GRUPIE.

Prezesem koła od 1990 r. był Marian Ratajczak, koło specjalizowało się w organizacji imprez rekreacyjno – sportowych i turystyczno – krajoznawczych, głównie dla żołnierzy służby zasadniczej oraz kadry i pracowników cywilnych wojska. Po zmianie dowództwa i wobec braku zrozumienia i wsparcia działalności koła, po 2 latach działalności nastąpiło rozwiązanie.

5. KOŁO PTTK NR 12 PRZY OŚRODKU SZKOLENIA SŁUŻB KOMUNIKACJI WOJSKOWEJ kierowane przez Mariana Frończaka, preferowało działalność ogólnoturystyczną skierowaną do środowiska kadry, pracowników cywilnych wojska i ich rodzin. Głównymi imprezami organizowanymi przez koło było zabezpieczenie i przeprowadzenie Dnia Dziecka, Święta Kobiet, Wojska Polskiego – festynów, pikników, zawodów sportowo – rekreacyjnych. Członkowie koła aktywnie uczestniczyli w imprezach oddziałowych i centralnych.

---

6. KOŁO PTTK „KORMORAN” PRZY JW. 3537 W BRODNICY – po objęciu prezesury przez kol. Romana Żołnowskiego w 1998 r. koło nabrało rozpędu i rozmachu w działalności turystyczno – krajoznawczej – w 2000 r. osiągnięto liczbę 102 członków. Praca wśród żołnierzy i młodzieży szkół brodnickich uczyniła koło rozpoznawalnym medialnie. Prezes koła zaborczo przyciągał działaczy społecznych, koło się rozrastało, nabierało ogólnodostępnego charakteru – co zaczęło przeszkadzać ówczesnemu dowództwu jednostki, co w efekcie zakończyło się schizmą. Nowym prezesem został mjr Jerzy Bollin, a kol. Romek przystąpił z powodzeniem do tworzenia Koła Turystyki Aktywnej „Pojezierze”. W 2002 roku koło rozwiązało się.

7. KOŁO JEŹDZIECKIE „UŁAN” przemknęło jak meteor przez świadomość członków Oddziału. Zrodziło się z odrzuconych działaczy Klubu Jeździeckiego ZHP Hufca – Bydgoszcz. Szukali swego miejsca i przyglęli do Oddziału ale jak się okazało na krótko – zabrakło im determinacji do dalszego działania w nowych strukturach i bez specjalistycznej bazy – a szkoda. Pasja harcmistrza Tadeusza Szamockiego nie została w tym czasie zmaterializowana.

8. KOŁO PTTK PRZY KG W LIDZBARKU WARMIŃSKIM – pod kierownictwem instruktorki klubu – Doroty Romatowskiej. W okresie przekształceń ustrojowych koło czuło się odrzucone, nie chciane przez kierownictwo klubu i JW. szukało oparcia w silnych strukturach. Mimo znacznej odległości i specyfiki koła – propagowanie i popularyzacja nowej, rozwijającej się dyscypliny sportowo – rekreacyjnej tzw. SURWIWALU – nie przeszkadzało w działalności koła – tzn. organizowaniu kursów i obozów przetrwania w środowisku młodzieży szkół lidzbarskich. Po zmianie kierownictwa KG koło wróciło do macierzy.

9. KOŁO TURYSTYKI KAJAKOWEJ „TOPIK ” PRZY J.W 1386 W BYDGOSZCZY

Koło działało w latach 2003 – 2004. Pomysłodawcą i założycielem koła był kpt. Jarosław Manowski. Przy wydatnej pomocy Dowódcy J.W zorganizowano 9 spływów kajakowych w których wzięło udział 216 żołnierzy i członków ich rodzin. W sezonie zimowym koło organizowało wyjazdy narciarskie, najczęściej do w miarę blisko położonego Ośrodka Wojskowego „ Kamieńczyk” na Hali Szrenickiej.

ZNAKARZE SZLAKÓW PIESZYCH PTTK

Historia Grupy Znakarskiej KP-4 przy Oddziale PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych rozpoczyna się w 1989 roku, kiedy to założyciel i wciąż aktualny kierownik Grupy – Ryszard Seidel – jako przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Turystyki Pieszej podjął trud uporządkowania sieci szlaków na terenie województwa bydgoskiego.

Powstały wkrótce RO PTTK „Szlak Brdy” stał się odpowiednią bazą dla realizacji tego działania. Dynamizm działaczy i zasięg terytorialny Oddziału sprzyjały realizacji ambitnych zamierzeń znakarskich.

Skala zadań była ogromna – blisko 1500 km szlaków, w dużej części zaniedbanych, często o niezgodnych przebiegach – w terenie i na mapie...

Trzon powstającej wówczas grupy znakarskiej stanowili nauczyciele – członkowie Koła „TWAT”: Bielińska Anna, Bieliński Kazimierz, Deręgowski Dariusz, Gąsiorowska Ewa, Gąsiorowski Paweł, Rydzewska Zofia (zm. 2015r.), Seidel Ryszard, Szczuka Jadwiga.

W początkowych latach nasza Grupa odnawiała (bądź wytyczała nowe) szlaki w ilościach 300 – 600 km rocznie! Środki na te prace napływały z ZG PTTK.

Na skutek prób skomercjalizowania i zawłaszczenia przez władze spółki „Szlak Brdy”, pod koniec lat 90-tych, znakarze Grupy przeszli organizacyjnie do Oddziału Miejskiego PTTK w Bydgoszczy. Do Grupy dołączyli kolejni znakarze: Gajewski Wieńczysław (zm. 2015r.), Baryłka Alina, Baryłka Janusz, Kalas Mariola, Seidel Małgorzata, Makarewicz Jakub. Zmiany w uzyskiwaniu dotacji (decentralizacja do gmin) spowodowały spadek aktywności znakarskiej. Zdarzały się lata, w których Grupa odnawiała szlaki o łącznej długości...20–30km!

Brak zainteresowania i wsparcia ze strony władz OM PTTK spowodowały w 2010 roku kolejny exodus Grupy – do Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych. Prezesi Oddziału zagwarantowali od początku zainteresowanie, dużą autonomię i wsparcie dla prac znakarskich.

Wobec funkcjonowania w sieci szlaków 3 bydgoskich oddziałów PTTK, nastąpił (po raz pierwszy w historii) formalny podział odpowiedzialności za stan szlaków pieszych.

Nasza Grupa KP-4 ma w opiece 23 szlaki o łącznej długości 537,1 km. Szlaki te przebiegają w pobliżu Bydgoszczy, Puszczy Bydgoskiej, Nakła, Sępólna Krajeńskiego i Więcborka. o roku pozyskujemy od gmin i Urzędu Marszałkowskiego środki na odnowienie 50 – 100 km podległych nam szlaków. Aktualny skład Grupy (najliczniejszej w województwie kujawsko-pomorskim!): Ryszard Seidel – kierownik, Alina Baryłka, Janusz Baryłka, Lech Boczkowski, Ewa Gąsiorowska, Paweł Gąsiorowski, Krzysztof Skorupka. Wkrótce dołączą – już sprawdzeni w pracach znakarskich – Marek Lubiszewski i Łukasz Wojtecki.

Sława znakarzy naszego Oddziału wyszła poza granice województwa – w 2015 i 2016 roku, na zaproszenie Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Sierpeckiej, Koledzy: Paweł Gąsiorowski i Ryszard Seidel opracowali i wytyczyli w okolicach Sierpca dwa nowe szlaki o łącznej długości ponad 40 km. Powstanie tych szlaków szeroko komentowała lokalna prasa i media elektroniczne:

Śp. Winiu Gajewski

Paweł Gąsiorowski i Ryszard Seidel podczas prac znakarskich na Mazowszu

Łukasz Wojtecki i Lech Boczkowski

Marek Lubiszewski

Nasze dzieła

Bydgoszcz – Mariampol – początek Szlaku im. Jeremiego Przybory do Myślęcinka

Estetyka znakowania

Chrośna

Bydgoszcz - pętla LPKiW

Bydgoszcz
ul. Fordońska/Jasieniecka

Tablica
z siecią szlaków
w Nowej Wsi Wlk.

V. TABELE I WYKAZY – ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

WYKAZ KONFERENCJI – ZJAZDÓW SPRAWOZDAWCZO – WYBORCZYCH ODDZIAŁU PTTK PRZY KLUBIE POW I IWsp SZ W BYDGOSZCZYW LATACH 1976 - 2017

NR ZJAZDU	DATA ZJAZDU	IMIĘ I NAZWISKO PREZESA ZJAZDU	IMIĘ I NAZWISKO KIER. BIURA ODDZIAŁU	ILOŚĆ KLUBÓW	ILOŚĆ KÓŁ	ILOŚĆ CZŁ. PTTK
I	11.11.1976	ppłk Benedykt Zieliński	ppłk Władysław Lazarowicz	4	2	238
II	09.02.1981	płk Benedykt Zieliński	ppłk Władysław Lazarowicz	5	3	289
III	19.01.1985	płk Benedykt Zieliński	ppłk Władysław Lazarowicz	6	4	317
IV	18.02.1989	płk Jan Smura do 1992	ppłk Władysław Lazarowicz do IV.1992 r. od V 1992 r. Grażyna Kryspin	6	4	359
V	14.11.1992	chor. Jan Bytys 1992-1993 ppłk rez. Zbigniew Zboiński 1993 – 1994 płk rez. Edward Kozanowski od 1994	Grażyna Kryspin do 01.1994 r. Artur Gutowski od 02.1994	6	2	507
VI	22.03.1997	płk rez. Edward Kozanowski	Artur Gutowski do 01.01.2000 r.	6	2	485
VII	10.03.2001	płk rez. Edward Kozanowski	od 02.01.2000 r. Lech Boczkowski	9	6	612
VIII	02.04.2005	płk rez. Edward Kozanowski	Lech Boczkowski	8	3	521
IX	21.03.2009	płk rez. Edward Kozanowski	Lech Boczkowski	9	3	517
X	16.03.2013 do 08.04.2017	Lech Boczkowski	-----	10	2	303

ZAŁĄCZNIK NR 2

ODBYTE IMPREZY TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ I KRAJOZNAWCZE W LATACH 1976 – 2016

LP	RODZAJ IMPREZY I WYCIECZKI	LICZBA IMPREZ	ILOŚĆ UCZESTNIKÓW			
			OGÓŁEM	W TYM		
				Młodzież szkolna	Żołnierz sł. czynnej	Osoby niepełnospr.
1.	Pieszne górskie	301	6126	2816	182	28
2.	Kajakowe	612	12759	5718	491	152
3.	Kolarskie	708	13668	3919	316	202
4.	Motorowe	326	6735	1288	488	81
5.	Narciarskie	398	8482	2815	616	48
6.	Pieszne nizinne	218	7918	1917	247	125
7.	Żeglarskie	608	25126	10685	518	132
8.	Płetwonurkowe	118	3108	573	294	41
9.	Na orientację	166	4219	2865	576	58
10.	Krajoznawcze	282	9774	5112	818	49
11.	Zagraniczne autokarowe	58	2380	483	376	78
OGÓŁEM		3785	101295	43191	4722	994

Średnio w jednej imprezie turystyczno – krajoznawczej brało udział 26 uczestników a rocznie organizowano blisko 90 różnego rodzaju imprez i wycieczek.

ZAŁĄCZNIK NR 3

**LICZBA ZDOBYTYCH ODZNAK TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ PRZEZ CZŁONKÓW PTTK ZRZESZONYCH
W KLUBACH I KOŁACH ODDZIAŁU PTTK PRZY KLUBIE INSPEKTORATU WSPARCIA SIŁ ZBROJNYCH
W BYDGOSZCZY W 40-LECIU**

Lp.	RODZAJ ODZNAKI	LICZBA PRYZNANYCH ODZNAK	UWAGI
1.	Górska Odznaka Turystyczna (GOT)	58	
2.	Turystyczna Odznaka Kajakowa (TOK)	217	w tym 117 - Kiełbik
3.	Kolarska Odznaka Turystyczna (KOT)	172	
4.	Motorowa Odznaka Turystyczna (MOT)	291	
5.	Górska Odznaka Narciarska (GON)	122	
6.	Odznaka Turystyki Pieszrej (OTP)	148	w tym 7 milowe Buty 12
7.	Żeglarska Odznaka Turystyczna (ŻOT)	602	
8.	Turystyczna Odznaka Podwodna (TOP)	38	
9.	Odznaka Imprez na Orientację (InO)	126	
10.	Odznaka Krajoznawcza (OK)	478	
11.	Odznaka Fotografii Krajoznawczej (OFK)	29	
12.	Odznaka Turysta Przyrodnik	61	
13.	Młodzieżowa Odznaka Krajoznawcza	70	
14.	Turysta Senior (TS)	28	
15.	Różne Regionalne	385	
Ogółem w 40-leciu		2825	

ZAŁĄCZNIK NR 4

KADRA PROGRAMOWA W 40-LECIU ODDZIAŁU

WYSZCZEGÓLNIENIE	STAN UPRAWNIENI	UWAGI
OGÓŁEM I - V	531	
I. Przewodnicy i instruktorzy	189	do 2016
Przewodnicy turystyki:		
• pieszej	8	
• górskiej	4	
• kajakowej	16	
• kolarskiej	22	
• motorowej	21	
• narciarskiej	10	
• żeglarskiej	44	
• Imprez na orientację	12	
RAZEM	137	
Instruktorzy:		do 2016 r.
• narciarstwa	11	
• nurkowania swobodnego	4	
• krajoznawstwa	18	
• fotografii krajoznawczej	3	
• ochrony przyrody	6	
• ochrony zabytków	10	
RAZEM	52	
Strażnicy Ochrony Przyrody	12	do 2006
Opiekunowie przyrody	28	do 2006
Społeczni opiekunowie zabytków	63	do 2006
II. Organizatorzy turystyki	196	do 2006
III. Znakarze	10	do 2016
IV. Opiekunowie SKKT	5	do 2006
V. Przewodnicy (MTiG)	18	do 2016
Piloci wycieczek krajowych i zagranicznych	10	do 2016

MARKOWY PRODUKT TRYSTYCZNY OGÓLNOPOLSKIE REJSY ŻEGLARSKIE PTTK I WP ORGANIZOWANE PRZEZ WKŻ PASAT I ODDZIAŁ PTTK PRZY KLUBIE POW W BYDGOSZCZY W LATACH 1979 – 2015

Lp	ROK	NAZWA REJSU	ILOŚĆ UCZESTNIKÓW	ILOŚĆ JACHTÓW	KOMANDOR
1.	1979	„WISŁA-79”	114	24	J. JELEŃSKI, E. KOZNAOWSKI
2.	1980	„MAZURY-80”	124	32	R. MAŁKOWSKI, E. KOZANOWSKI
3.	1981	„WARMIA-81”	62	17	P. GROCHOWSKI, E. KOZANOWSKI
4.	1982	„KORONOWO-82”	71	23	J. JELEŃSKI, P. GROCHOWSKI
5.	1983	„POMORZE-83”	182	39	P. GROCHOWSKI
6.	1984	„BRDA-84”	148	37	J. JELEŃSKI, J. PRZEPIERSKI
7.	1985	„MAZURY-85”	126	30	J. JELEŃSKI, E. KOZANOWSKI
8.	1986	„KORONOWO-86”	75	21	E. KOZANOWSKI
9.	1987	„KORONOWO-87”	131	38	E. KOZANOWSKI, P. GROCHOWSKI
10.	1988	„WARMIA-88”	281	75	E. KOZANOWSKI, P. GROCHOWSKI
11.	1989	„KORONOWO-89”	62	20	G. PANECKI, J. PRZEPIERSKI
12.	1990	„KORONOWO-90”	101	27	E. KOZANOWSKI
13.	1991	„KORONOWO-91”	148	32	E. KOZANOWSKI
14.	1992	„MAZURY-92”	154	37	E. KOZANOWSKI
15.	1993	„KORONOWO-93”	182	46	E. KOZANOWSKI
16.	1994	„WARMIA-94”	152	48	E. KOZANOWSKI, A. NONIEWICZ
17.	1995	„KORONOWO-95”	75	21	E. KOZANOWSKI
18.	1996	„MAZURY-96”	196	49	E. KOZANOWSKI
19.	1997	„WISŁA-97”	216	57	E. KOZANOWSKI
20.	1998	„POMORZE-98”	196	49	E. KOZANOWSKI
21.	1999	„KORONOWO-99”	59	14	E. KOZANOWSKI
22.	2000	„MAZURY-2000”	256	52	E. KOZANOWSKI
23.	2001	„ZALEW WIŚLANY-2001”	212	47	E. KOZANOWSKI
24.	2002	„WIGRY-2002”	81	19	E. KOZANOWSKI
25.	2003	„BAŁTYK-2003”	302	93	E. KOZANOWSKI
26.	2004	„IŁAWA-2004”	53	20	E. KOZANOWSKI
27.	2005	„RUGIA-2005”	151	51	E. KOZANOWSKI
28.	2006	„KORONOWO-2006”	90	25	E. KOZANOWSKI
29.	2007	„MAZURY-2007”	35	7	B. DRĘŻEK
30.	2008	„WISŁA-2008”	81	18	E. KOZANOWSKI, W. SKÓRA
31.	2009	„ODRA-2009”	41	16	E. KOZANOWSKI, W. SKÓRA
32.	2010	„GRUNWALD-2010”	67	17	E. KOZANOWSKI
33.	2015	„BYDGOSZCZ-IŁAWA-2015”	36	11	E. KOZANOWSKI, J. SZYCHOWIAK
RAZEM			4180	1112	

UWAGA: Rejsy od roku 2011-2014 były organizowane przez Centrum Turystyki Wodnej ZG PTTK i ich komandorem był kol. Wojciech Skóra, uczestniczyli w nich także nasi żeglarze.

Podsumowując realizację tego markowego produktu, w którym brało udział ponad 4 tys. żeglarzy na przeszło tysiącu jachtach należy zaznaczyć, że:

- głównym organizatorem i realizatorem ich był WKŻ „PASAT” i Oddział PTTK przy Klubie POW i IWsp SZ;
- udział w nich wzięło ponad 2 tys. żeglarzy z 51 klubów i sekcji żeglarskich z Polski i zagranicy;
- komandorem większości rejsów tzn. 21 był Edward Kozanowski;
- za organizację i przeprowadzenie tych rejsów WKŻ „Pasat” otrzymał 25 wyróżnień i 6 dyplomów YKP i ZG PTTK za najlepszy Rejs Roku w kategorii turystycznej.

ZAŁĄCZNIK NR 6

**WŁADZE ODDZIAŁU WOJSKOWEGO PTTK
PRZY KLUBIE POMORSKIEGO OKRĘGU WOJSKOWEGO W BYDGOSZCZY
WYBRANE NA I ZJEŹDZIE ZAŁOŻYCIELSKIM – 11.11.1976 r.**

ZARZĄD

1. ppłk Benedykt Zieliński – prezes
2. ppłk Wiesław Wierciochowicz – wiceprezes
3. st. sierż. sztab. Jan Bytys – wiceprezes
4. ppłk Władysław Lazarowicz – sekretarz
5. ppłk Jan Suwik – skarbnik
6. chor. Eugeniusz Nowicki – członek
7. st. sierż. sztab. Ryszard Strzelecki – członek
8. ppłk Zbigniew Zboiński – członek
9. st. sierż. sztab. – Jerzy Przepierski – członek
10. st. sierż. sztab. Kazimierz Kałka – członek
11. mjr Bolesław Kłosowski – członek
12. Marian Czajkowski – członek

KOMISJA REWIZYJNA

1. ppłk Feliks Gałązka – prezes
2. kpt. Mieczysław Reszkiewicz
3. Wiesław Fiutowski
4. Andrzej Poniedziałki
5. Roman Głowiński
6. ppłk rez. Antoni Dalecki

SĄD KOLEŻEŃSKI

1. Leopold Borys – prezes
2. Urszula Machnowska
3. Władysław Cygan
4. chor. Walerian Pulcyn
5. Krystyna Kałka

ZAŁĄCZNIK NR 7

**WŁADZE ODDZIAŁU WOJSKOWEGO PTTK
PRZY KLUBIE INSPEKTORATU WSPARCIA SIŁ ZBROJNYCH W BYDGOSZCZY
WYBRANE NA X ZJEŹDZIE – 16.03.2013 r.**

ZARZĄD

1. Lech Boczkowski – prezes
2. Edward Kozanowski – wiceprezes
3. Zdzisław Świdorski – wiceprezes
4. Artur Gutowski – sekretarz
5. Genowefa Hoffmann – skarbnik
6. Jarosław Domiński – członek
7. Elżbieta Ostropolska – członek
8. Łukasz Wojtecki – członek
9. Andrzej Krupski – członek (2013)

ODDZIAŁOWA KOMISJA REWIZYJNA

1. Wiśniewski Artur-Przewodniczący
2. Kryspin Roman- Wiceprzewodniczący
3. Michalak Arkadiusz- członek

ODDZIAŁOWY SĄD KOLEŻEŃSKI

1. Zbigniew Cieślewicz-Przewodniczący
2. Kowalczyk Marek- Wiceprzewodniczący
3. Jaćmierska Mariola- Sekretarz
4. Piątkowski Zbigniew- członek
5. Siłski Zygmunt- członek

